БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлэй гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 85 (11379)
1967 оной
апрелиин 11,
вторник

сэн 2 мүнгэн

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ҮРЭҺЭНЭЙ ЗЭРГЭЭР—ҮРГАСА

Агуу ОКТЯБРИЙН социалис революциин алдарта-тайбин жэлэй ойн хүндэлэлдэ ... ажахын бухы ургамалнуудай баян ургаса абаха гэжэ Бухоронойн колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэнгариг ... үгэһэн байна. ... ороо тарыа ургуулхы ... ехэ уялгануудыг харгалагдаг.

Ойн баярай жэлдэ республика ... дүнэ зэргээр гектарай центнер, тэрэ тоодо үнэлэгдэ... газарай гектар бүриһөө 15 центнер ороо тарыа хуряажа ... зорилго табигданхай. Энэ бэлэхэнээр дүүргэдхэ хэ... эшэ. Хэлэһэн үгэдоо хүрэ... абаһан эдэ уялгануудыг аммитайгаар бэелүүлхын гуда... бригада, колхоз, совхоз бүй механизаторнууд, тарыашад, ... жэлтэд үсэд шангаар ажалла... баян ургаса абаха бүлы арбиломжонуудаа элсүүлхэ болоо... Тэдэ арга боломжонуудай нэ... нь—үрэһэн.

«Үрэһэнэй зэргээр—ургаса». Ту үрэһэнһөө һайн ургаса бү хүн... гэжэ арад зоной дунда хэлэ... дэмы хэлсэдэггүй. Эрхим... тай үрэһэн гээшэмнай ороо... ... ургаса дээшэлүүлгэдэ ... дутуугүйгөөр ... гэжэ эрэмгэд, баян ур... ... аажалаараа тэрэ... харуулна.

Үнэнайшье республика дотор эдэ ... ...ые һайса ойлгоһон хүнүүд, ... бүри эрхим шинартай үрэ... тарилга хэлэг ажахынуудыг ... бии. Улаан-Удын аймагай ... багатай талын колхозууд, Му... Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай олонхи ажахынуудыг, Хиагтын аймагай «Родина» колхоз болон ... һайн үрэһэ бэлдэхын гүлөө ... намарһаа хойшо ороолдолго ... шалтай. Энэ хэрэгтэ тэндэхи ... ... хандалаг байха юм.

Яажа үрэһэн эрхим шанартайда ... ...гдоной? Нэн түрүүн үрэһэн ... ...гай байгаалиин уларилда ... ...ааһан, баян ургаса үгэхэ һайн ... ...ын байха эрилтэтэй. Тиихэдэ... ... юрэ сортовой башэ, харин ... ...тэ гү, али 1-дэхи, 2-дохи ре... ...кциин байха зэргэтэй. Гиимэ... ...эн ургаха хүсөөрөө һайн, ...ргаг үбһэ ногооной үрын заа... ... холисогүй байха ушартай. ... бүтэдын хажуугаар ороной... ...ай түрүү ажахынуудыг һүүлэй ... ...нуудтэ бухы үрэһэсэ томо ... ...эрнь илгажа, нэгэ жэлэ то... ...ороһо үрэһэндэ хэрэглэдэг ... ...оо. Энэ ушарта тарыан нэгэ ... ...дэр, хүсэ ехэтэйгээр ур... ...ы, гектарай 2—2,5 центнер ... ургаса үгэдэг гэжэ шэнжэлэг... ...эй.

Ханагаа байгша ондо, үрэһэ ... ...ытын элбэг жэлдэ, эдэ эрил... ...дтэ хүрэхэ арга боломжо ... ...публикымнай олонхи ажахы... ...дта бии. Гансал ороолдолго, хэ... ...ал хэрэгтэй.

Энэ талаар Мухар-Шэбэрэй ... ...гай «Коммунизм» колхозой... ... бүтэдэндэ жэшээ харуулна. ... ...нэр жэл бүри һайн сортын, сэ... ... ургаха хүсэ ехэтэй үрэһэ хэ... ...лжэ, баян ургаса абадагаараа ... ...ааг орон дотороо суутай. Му... ... жэлдэ—ойн баярай жэлдэ энэ ... ...ховой тарыашад урда жэлнүү... ...нһөө үшоо нэгэ алхам ураг... ... дабшаха, тарилгын шанарта ... ...эгдөөд байһан шэнжисын үрэ... ... бухыдэнь томо жэжээрнь ... ...аха гэжэ шиндээд, энээнээ тү... ... абуулжа байна.

Үрэһые томо жэжээрнь илга... ... ямар ашатайб? Энэ «Коммуни... ...» колхозо туршалга хээд ... ...ндэ, 2-дохи классай үрэһые ... ...жэ илгахада, 5 процентнь бу... тархай жэжэ, гэмтэһэн ороһон байшоо. Хэрбээ энэ колхоз бухыдөө 9500 центнер үрэһэ тариха байбал, тэрэниие уридшалан илгаһанай ашаар газарта ороо хосорхо аяар 475 центнер тарыан алмагдаха гэжэ элирээ. Энээниень бэлэдхэлэй сэнгээр тооло... ...одо 5225 түхэриг болоно. Зүгөөр үрэһэнэй бухы тарыае томо, жэ... ...жэрнь илгахада 1502 түхэриг гаргашалагдаха юм. Тиимэһээ энэ ажахы 3723 түхэригөөр олзотохо бшуу. Тиин нэгэ жэгдэ томо, томошог үрэһэ хэрэглэхэдэ, ургасань нилээд дээшэлхэ. Татарай АССР-эй ажахынуудта туршалга хээд үзэхэдэ, эгээн томо үрэһэор тарихада ургасань гектарай 2,5 центнерээр, тэрэнэй удаадахи томошог үрэһэнһөө—2,1 центнерээр дээшэлнэ гэжэ тодороо. «Коммунизм» колхозо нимэ жэгдэ томо, томошог үрэһэ хэрэглэ... ...нэй ашаар ургасань гектарай нэгэ центнерээршье нэмээ һаа, аяар 4000 центнер ороһон нэмэжэ абтаха болоно.

Үрэһэ томо, жэжээрнь илгаха хүдэлмэри Мухар-Шэбэрэй аймагай бухы ажахынуудта ябуулагдана. Тарилгын эхилтэр 100 мянган центнер үрэһээ нигэжэ илгахаар тэдэнэр шиндэнхэй. Мухар-Шэбэрэйхидэй жэшээгээр республикын бухы аймагуудта энэ хүдэлмэри ургэноор ябуулха гэжэ һаяхан үнэрһэн республикын хүдөө ажахын механизаторнуудай, агрономуудай зүблөөн дээрэ хэлсэгдэһэн байха юм. Тэрэниие болото дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, агрономуудай, бухы механизаторнуудай, тарыашадай мүнөөдэрэй шухала зорилго болоно. Тиимэһээ ороһо сэбэрлэдэг бухы машинануудаа түхэреэн сүүдхэ соо, 2—3 хатаанда хүдэлгэхэ, ядахын сагта үрэһэ ургуулха газартаа заабол шэлэгдэмэл томо үрэһэ хэрэглэхэ эрилтэ табигдана.

Тоод республикын ажахынуудай бодото байдал хараад үзэхэдэ, олохон колхоз, совхозуудта эрхим шанартай үрэһэ бэлдэхэ гэжэ оролдоггүй байна. Жэшээнь, Улаан-Удын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ, «Улаан Оронго» колхозуудта мүнөө хүрэтэр ехэнхи үрэһээ тарилгын шанарта хүргөгүй байһаар. Мүн нимэрхүү байдал Яруунын аймагай Инсэнгын, «Комсомольский» совхозуудта, Сэлэнгын аймагай Химныи, Баргажанай аймагай Дэрээнэй, Хурамхаанай совхозуудта, мүн бүсад зарим ажахынуудта үзэгдэнэ. Хэдэ хэдэн ажахынуудта үрэһэниинь шиниг ехэтэй байжа, ургаха хүсэеэ нилээд алдаһан. Эдэ бүгэдые хараада абажа, үрэһээ һайса сэбэрлэхэ, нара, һалхинда гаргажа хатааха, шанаржуулха хүдэлмэри ургэнөөр ябуулагдаха болоно. Шанар муутай үрэһөөр энэ жэлдэ тарилга хэжэ огто болохогүй. Юуб гэхэдэ, һайса сэбэрлэгдээгүй, эл... ...дэб бурраг ногооной үрын хотисотой үрэһэ тарихада ган жэлдэ бираатай ургаса абтахагүй ха юм.

Хабарай эртын тарилгын эхилтэр хэдыхэн удэр үлэбэ. Энэ үедэ үрэһэнэй тарыае хаа хаанагүй тарилгын шанарта хүргэхэ, үрэһээ хороор һайса хордохо, томо жэжээрнь илгаха хүдэлмэри түргэноор дүүргэхэ туша... колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономуудаяаралтай хэмжээ абаха уялгатай. Энэ шухала хүдэлмэриин хойноһоо аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхоз, совхозуудай партийна организацинуудшанга хиналта табижа, тэрэниие оөһэдынгөө үдэр бүриин анхаралда абаха зэргэтэй.

АРГА БОЛОМЖОЁО ХЭРЭГЛЭН

Түмэр замай Улаан-Удын отделениин коллектив Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа һайнаар бэелүүлнэ. Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын кварталай түсэб сүм дүүргэгдээ.

Отделениин түмэр замшад арадай ажахын ашаа тээхэ кварталай түсэбые 112,1 процент дүүргэһэн байна. Энэ хугасаада шулуу нүүрһэн, барилгын материал, модон, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ондоошье ашаан даабариһаа гадуур ашагдажа, хэрэгтэй газартаа эльгээгдээ. Жэшээлхэдэ, нёдондоной энэ үеынхиһөө 1720 вагон барилгын материал, 1000 вагон шулуу нүүрһэн, 976 вагон модон улуу ехээр ашагдаһан юм.

Түмэр замай вагонуудые ашаг... ...тай һайнаар хэрэглэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана.

Отделениин хүдэлмэрилэгшэ Афанасьев урдынхиһаа ехээр шпала, модо платформо... дээрэ тээхэ дурадхал оруулаа. Тэрэнь бухы талаһаа харагдажа үзэгдөөд, һайшаагдаһал байна. Мүнөө түмэр замай платформонуудта нёдондоной... ехээр модон, шпала ашагдана. Мүн вагонуудаа ашаг... ...тай һайнаар хэрэглэгдэдэг болобо. Энэ... ...нэй ашаар жэлэй түрүүшын кварталай туршада 600 вагон сүлөөлэгдэжэ, ашаа шэрэлгэдэ хэрэглэгдэһэн байна.

Түмэр замшад алдарта ойн гүйцэхэ энэ жэлдэ вагонуудай эрьесэ түргэдхэхэ, тэдэниие мини байцахагүй гэһэн тэмсэл эмхидхээ. Тиихэдээ ашаа түргэнөөр ашажа буулгаһанай, мүн ехээр ашажа шэрэһэнэй ашаар 40.000 вагон болзорһоонь урид сүлөөлхын түлөө мүрысөөн түмэр замай отделениинүүдтэ дэлгэрһэн байна. Улаан-Удынхид энэ мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулжа эхилээ.

Отделениин хүдэлмэришэд вагонуудһаа ашаа буулгаха даабаряа холо улуулэн дүүргэнэ. Мүн вагонуудай эрьесэ түргэдхэхэ, ашаа шэрэхэ даабари һара бүридэ дүүргэдэнэ.

М. САВЕЛЬЕВ.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын эрхим түрүү механизаторнуудай нэгэн Василий Константинович Овчинниковай хүтэлбэрилдэг звено 8500 тоннһоо үлүү үтэг шэбхэ нуга, тарыалан дээрээ шэрэжэ гаргаа. Хоёр һарын туршада тэрэнэй звено тарыалан дээрээ бүри ехэ наг шэбхэ шэрэжэ гаргаха юм.

Зураг дээрэ: В. К. Овчинников. А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР—727 ЦЕНТНЕР

харин мүнөө жэлдэ 692 толгой тугал абганхай.

Һаалишад, малшадай хоорондо социалис мүрысөө жэлэй эхиниһээ хойно зүбөөр эмхидхэгдэжэ, совхозой дирекци, партком бүх Һаахарбан хоног бүриин даабари табижа гүүртэ, фермэ бүхэндэ хүргөөд, энээниие дүүргэхын хойноһоо шангаар тэмсээ. Мүн арбан хоноод лэ 9 гүүргэнүүдэй хүтэлмэришэдэй суглаан дээрэ даабариин дүүргэлтые хараажа үзэдэгбди. Энээнэй үрэ яһала харагдажа эхилээ.

Совхозой гурбадахи отделениин һаалишад нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб мартын 14-дэ дүүргэһэн байна. Тэдэнэр 3 һара соо үнеэн бүриһөө 341 килограмм һү һаагаа. Түс отделениин түбэй гүүртэ дээрэ ажалдаа ханалгатайгаар, эзэн ёноор хандадаг һаалишад олон. Жэшээлхэдэ, үнинэй һаалишан Дарижаб Нянтоева өөрынгөө даадаг 20 үнеэнһээ 85 центнер һү һаажа, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 424 килограмм һаагаа. Тиигэжэ отделениингээ һаалишад соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Хоёрдохи һуурида һаалишан Дырма Бадмацыренова гараа. Нүхэр Бадмацыренова үнеэн бүриһөө 400 килограмм һааһан байна. Гурбадахи һуурида Дулмажап Гомбоева гаранхай.

Мүн совхозой 4-дэхи отделениин Могойн гүүртын һаалишан Анисья Хасанова гурбан һара соо 90 центнер һү һаагаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 452 килограмм һү һаагаад, совхоз соогоо түрүүлээ.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
сохозой парткомой секретарь.

ОЛОНҺОО ШАЛГАРБА

Һара бухэндэ 2000 кубометрһээ бага бэшэ модо бэлэдхэхэ гэһэн нүхэр А. П. Кудряшовой бригадын үүсхэлые бага комплексно олон бригада дэмжэһэн юм. Бага комплексно бригаданудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй эршэ улам шангадана.

Олон бригада март соо һайнаар ажаллажа гараа. 35 бага комплексно бригада абаһан уялгаяа дүүргээ, 2000 кубометр модо бэлэдхэжэ таллуулаа.

Энэ мүрысөөнэй үүсхэгдэһэн Хандагатайн леспромхозой модошод амжалта түйлаа. Модо бэлэдхэлгын дайшалхы һара гэжэ соносхогдоһон март соо эдэ бригаданууд ажалаа хоёр халаанда эмхидхээ. Дмитрий Ефимович Инкинэй даадаг бригада тэдэнэй түлдаһаа шалгаран гараа. Тэдэнэр март соо 4145 кубометр модо бэлэдхэн таллуулһан байна. Энэнь «Забайкаллес» комбинадай модо бэлэдхэгшэдэй түйлаһан эгээл ехэ амжалта юм.

Н. ТЮРНЕВ.

Манай Хүрбын совхозой малшад ажаллаа амжалта түйлаба. Жэлэй нэгэдэхи квартал соо Эхэ орондоо 2200 центнер һү тушааха аад, апрелиин 3-най мэлээгээр 3027 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

Ондоогоор хэлэбэл, түсэбһөө гадуур 727 центнер һүн тушаагдаа. Кварталай түсэб бүри мартын 15-да дүүргэгдэһэн юм.

Хайшан нэгэ амжалта түйлагдааб? Нэгэдэхеэр, совхоздо үнгэрэшэ жэлдэ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэгдэһэн. Үхэр малнай һайнаар үбэлжэжэ, үнеэн бүридэ үдэрэй гэжээлэй 5—6 единицын хэмжээнэй хоол эдюулэгдэнэ. Гадна хэрбээ нёдондо апрелиин 1-дэ совхоз доторнай 547 тугал абтаһан һаа, ... дойнгоо парткомой, профсоюзай суглаануудаа дээрэ түрүүн зүбшэдэг зиншалтай.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууудай ашаар шэлэй заводойхид байгша оной нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбһөө гадуур 47 вагон һайн шанартай шэл Эхэ орондоо үгөө. Мүн энэнэй хажуугаар 126 мянган шэл амһарта гаргаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Нэгэдэхи кварталай дүнгөөр Нина Васильевна Мамашвилиин хүтэлбэрилдэг машинно-ванна, Харлампий Парфенович Григорьевой хүтэлбэрилдэг шэл амһартын цехүүд завод дотороо эрхимлэһэн байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Ростовско областиин Азовско районой «Заветы Ильича» колхозой гэшүүд газараа һайнаар элдүүрилжэ, гурбан сеялкэ холбоһон агрегадаар тарилга хэнэ. Энэнэй ашаар ажалай бүтээсэ 15 процентээр дээшэлдэг. Зураг дээрэ: нэгэдэхи бригадада тарилга хэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохроника.

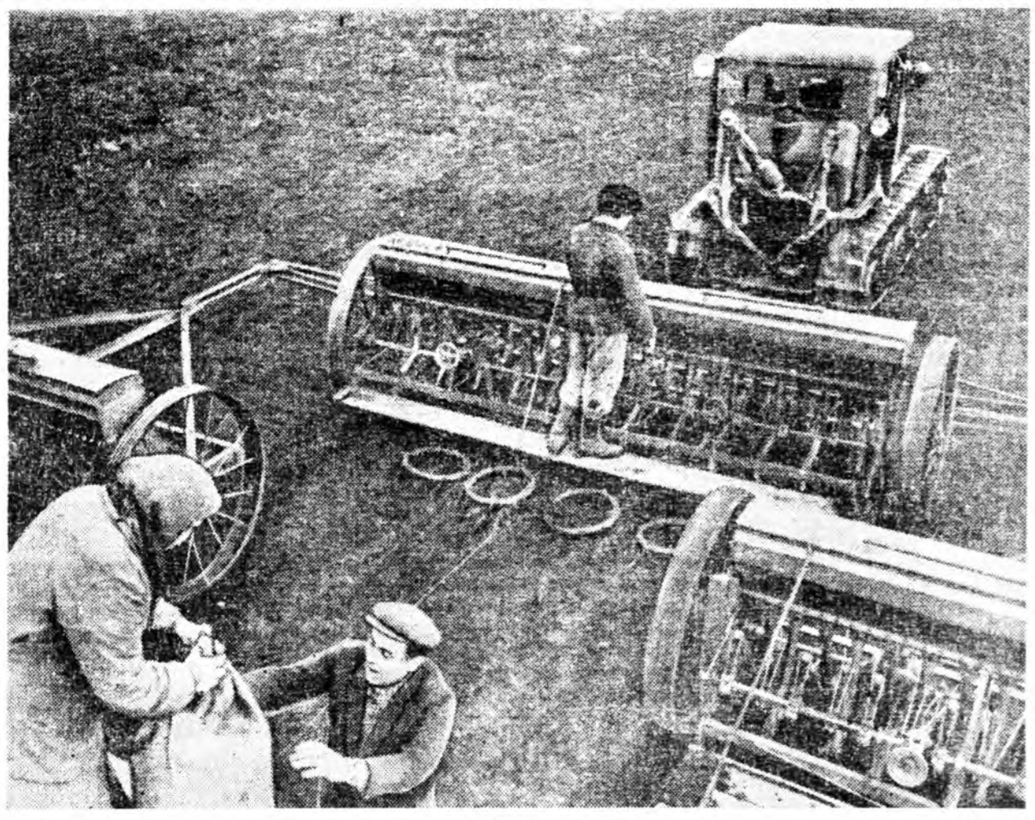

ОЙН ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ЖАСА

Ленинэй орденто механай комбинадай хүдэлмэришэд Агуу Октябриин ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаал, эршэмтэй шангаар ажаллажа байна. Тэдэнэр табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые 12 процентээр үлүүлэн дүүргэ.

Комбинадай хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур ехэ продукци үйлэдбэрилгэхэ, тиигэжэ алдарта ойн хүндэлэлэй жаса байгуулха гэжэ шиндэнхэй. Түрүүшын кварталай туршада түсэбһөө гадуур бүтээгдэһэн нэгэ миллион 380 мянган түхэригэй продукци энэ жасада оруулагдаба.

Мал үүсэлдэг цехэй хүдэлмэришэд ойн хүндэлэлэй социалис мурысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Комбинат соогоо эгээл түрүүлэн кварталай түсэб дүүргэһэн мал үүсэлэгшэд даабариһаа гадуур 800 тоннын мяха үүсэлэд, холодильникта тушааһан байна. Тэдэнэр нёдондоной энэ үеынхиһөө 23 процентээр үлүү ехэ продукци тушааба.

Консервэ, колбаса хэхэ, үндэгэнэй порошок хэхэ кварталай түсэб ходо үлүүлэн дүүргэдэг.

Социалис мурысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсажа ябаһан түрүүшүүл олон. Колбасна заводой эрхим хүдэлмэришэ, мяха шулагша Николай Аранзин ажаллаа шалгарһаар үнинэй. Ленинэй орденоор шагнагдаһан энэ нүхэр жэлай вахтада жагсаад, халаанайнгаа даабариие 6 часай туршада дүүргэнэ.

Комбинадай хүдэлмэришэд Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мурысөөндэ ороолсоходоо, табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбһөө гадуур 3,5 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ уялга абаһан байгаа. Хүдэлмэришэд хэлэһэн үгээ ажал хэрэгээрээ батадхана.

Манай корр.

...радай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. И. СТЕПАЧЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...спубликын загаһанай про... ...енностьда олон жэл, һай... ... хүдэлмэрилнэйнь түлөө, ...аһатай болоһонтойнь дашаа... ...улан, Зүүн-Сибириин загаа... ... промышленностиин территориальна үйлэдбэриин управлениин начальник нүхэр **Степачев** Александр Ильичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй **Президиумэй Хүндэлэлэй** грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

...аан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
...67 оной апрелиин 10.

47 ВАГОН ШЭЛ...

Улаан-Удын шэлэй заводой коллектив үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхэ талаар хоёр жэлэй саана хараалһан зорилгонуудаа бэелүүлжэ байнхай. Цехүүдтэ шэнэ техникын тодхогдоһоной ашаар олон участогуудай хүшэр хүндэ ажал нилээд оньһожоруулагдаа.

Тэрэшэлэн социалис мурысөө эмхидхэхэ, үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулганууые хараалжа, тэрэнээ бэелүүлжэ байха тусхай комисси хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө эмхидхэгдэһэн байна. Тэрэнэй гэшүүд ямар нэгэн хэрэг бэелүүлхээр хараалаа һаа, заво...

Литература, искусство ...лон архитектурын талаар СССР-эй Ленинскэ ба ...рэнэй шангуудые олгохо Комитедтэ

...СССР-эй Министрнүүдэй Совей ...дэргэдэхи литература, искусство болон архитектурын талаар ...инскэ ба Гүрэнэй шангуудые ...охо Комитедэй сесси Москвада ...С. Тихоновэй түрүүлэлгэ доро ...ирдэ. Зуушалагдаһан хүнүүд ...хай зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр, ...е Комитет 1967 оной Ленинскэ ...шангуудые олгохо тухай шиидхэ... ...ргаха юм.

Мүн тэрэшэлэн СССР-эй Гүрэ... ...й шангуудые олгохо тухай эндэ ...йлон зохёолнуудаа сесси дээрэ ха... ...гажа үзэхэ, конкурсдо хабаадал... ...аар зуурналагдаһан хүнүүдые ...ан олохо байна.

Эдиршүүл дүрбэдэхи халаанда амарха

ВЦСПС-эй Президиум 1967 ондо хүүгэдэй зунай сагта амарха тухай тогтоол баталан абаа. Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һаиндэр, түүдэг болон фестиваль пионерэй лагерь бүхэндэ үнгэргэхеор һанаашалагдаа. Мүн үнинэй большевигүүдтэй, Октябриин революцида хабаадагшадтай, ажаллаа хүндэтэй болоһон ахамад хүнүүдтэй үхибүүд уулзаха байна.

Мүнөө ажал хэжэ байһан эдиршүүлэй дунда эльүүржүүлгын хүдэлмэри ябуулхые профсоюзуудай Советүүд болон Комитедүүдтэ дурадхагдаа. Эдиршүүл намартаа, дүрбэдэхи халаанда пионерэй лагерьта амарха болоно. Тэрэшэлэн зунай спортивно-эльүүржүүлгын тусхай лагерьнууд байгуулагдаха юм.

Хүүгэдэй амархада хэрэгтэй баазануудые саашадаа үргэдхэхэ холын хараата түсэбүүдые министерствэнүүдтэй хамта зохёохыень профсоюзай Центральна Комитедүүдтэ дурадхагдаба.

ТАСС.

„КОСМОС-154" ДЭГДЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

1967 оной апрелиин 8-да Советскэ Союз дотор «Космос-154» гэжэ хэмэл одон агаарта дэгдэгдэбэ.

Франци-совет худалдаа наймаанай палатын заседани

Москвада апрелиин 8-да Франци-совет худалдаа наймаанай палатын заседани болобо. Энэ палатын президент Макс Флеше гэгшэ түрүүлэгшээр һууба.

Заседани дээрэ хэдэ хэдэн эмхидхэлэй асуудалнуудые хаража үзэһэн байгаа. Франци-совет палатын генеральна секретарьяар Ж. Н. Сальтиель гэгшэ томилогдоо.

* *

— Парижда байгуулагдаһан франци-совет худалдаа наймаанай палатын ажал ябуулга хадаа СССР болон Францийн хоорондохи худалдаа наймаанай экономическа харилсаануудые болон научно-техническэ суг ажаллалгые хүгжөөлгэдэ туһалха гэһэн зорилгоһоо үндэһэлнэ,—гэжэ Бүхэсоюзна худалдаа наймаанай Палатын Президиумэй түрүүлэгшэ М. В. Нестеров ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ. Энэ палатын саг үргэлжын түлөөлэгшэд Москвада байха юм. Тиигээд Парижда палатын дэргэдэ совет научно-техническэ информациин түб газар бии болгохо гэжэ һанаашалагдаа. Худалдаа наймаанай палатын гэшүүдэй жэлэй хамтын суглаануудыг Парижда ба Москвада ээлжэлэн болоожо байха юм.

ТАСС.

Ойн баярта зорюулһан үндэр уялганууд

Ойн баярай жэлдэ ороноймнай гүрэнэй предприятинуудта һүбүйлуулан гаргалга 900 мянган тоннһоо үлүүгээр, мяха—145 мянган тонноор нэмэхэ гэжэ хараалагдана. Тиихэдээ ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлһэнэй, мүн шэнэ шэнэ заводуудые хүдэлгэһэнэй ашаар иимэ ехэ юумэн хэгдэхэ. Гансахан үйлэдбэриин зорилготой барилгада 205,6 миллион түхэриг гаргашалагдахаар һанаашалагдаа. Энээн тухай һаяхан СССР-эй Мяха, һүнэй промышленностиин министрэй орлогшо М. К. Барабаш коллеги дээрэ хэлэбэ.

Ойн баярай жэлдэ шэнэ янзын продукци бүтээн гаргадаг болохо, улад зоной хэрэглэдэг эдеэ хоол эдбэг болгохоор хараалагдана. Жэшээнь, сосиска болон сарделька—15 процентээр ехые, багсалһан мяха 2 дахин ехээр гаргаха.

Промышленна предприятинуудай, худалдаа наймаанай эмхи зургаалуудай хүдэлмэриин дүтүүнүүд тухай коллеги дээрэ хэлэгдээ. Мүнөө материалнуудые, мүнгэ зөөри гамгүй, һалан мүүгаар гаргашаллаг ушарнууд үсөөн бэшэ бии. Проект зохёодог, хүн зоной хэрэглэмжэ хангалаг эмхи зургаанууд шүүмжэлэлдэ ороһон байгаа.

Министерствын коллегиин баталан абаһан тогтоол соо эдэ дутуунуудые зайсуулха хэмжээнүүд хараалагдаа.

Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ механай, һүнэй промышленностиин предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүдэй абаһан социалис уялганууде коллеги һайшаан баталба. Тиихэдээ жэлэй түсэб декабриин 25 болотор—болзорһоо урид дүүргэжэ, 290 миллион түхэригэй продукци нэмэжэ үгэхоор хараалагдана.

(ТАСС).

ТҮРҮҮШЫН ШАТА ДАБАГДАА

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой механизатор Владимир Климов һаяхан республикын механизаторнуудай зублөөндэ хабаадалсаһан юм. Тэрэ үнэгэрһэн жилдэ трактораа бүтээсэтэйгээр ашаглажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Зураг дээрэ: В. Климов.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Байгша оной мартын 12 һэн. Энэ үдэр хадаа Сценскын һаалиин фермын малшадта хоёр баяр асарба. Эндэхи ажалшад Россий Федерациин, Буряадай республикын Верховно Соведүүдтэ, мүн нютагай Соведүүдтэ һунгагдахаар дөбжүүлэгдэһэн депутадта кандидадуудай түлөө нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгөө. Нимэ һайндэрые ажалай эрхим амжалтаар угтадаг заншал тогтонхой һэмнай. Тус фермын коллектив тэрэ үдэр һү гүрэндэ бэлэдхэхэ нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэһэн тухайгаа совхозойнгоо дирекци болон парткомдо элидхэһэн байна. Энэ нилээд һайн амжалта, ажалай горитой бэлэг болоно бшуу.

Нимэ эрхим жэшээтэй үрэ дүн өөрөө гэнтэ бүтэшоо бэшэ. Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада фермын дэргэдэхи партийна бүлэгэй гаргажа байдаг оролдолгын, тэндэхи коммунистнуудай олоороо мүрысэһэнэй үрэ дүн гээшэ.

Эндэ табан коммунистнуудай хүдэлжэ байдаг. Партийна бүлэг болон эмхидэнхэй. Бултадаа ажалай түрүүшүүл. Бүлэгэй эмхидхэлшээр һаалишан Цыренжап Очирович Цыдыпов томилогдонхой юм. Ойн баярай жэлдэ тэрэ өөрөө үнээн бүриһөө 1700 килограмм һү һааха, толгой бүриһөөнь тугал абаха уялгатай. Энэ уялгаяа жэлэй эхиннһээ һайндар дүүргэжэ захалба. Түрүүшын гурба һарын түсэб бүри мартын эхиндэ дүүргээд, тэрэнһээ гадуур 56 центнер һү энэ хугасаада һааба. Даабариһаа үлүүехээр һү һааһанай түлөө 130 түхэриг нэмэлтэ түлбэри болгон абаһан байна. Нёдондошье нүхэр Цыдыпов ехэл һайн хүдэлжэ гараа бэлэй. Даажа байдаг 22 үнеэдээ бултыень түрүүлжэ, бүтэн бүрин түлжүүлһэн жэшээтэй. Һү һааха уялгаяа мүн лэ амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаһан юм.

Эндэхи һаалишад коммунистнуудай нүхэд Жамбалова, Дылыкова, Содномова гэгшэд партгруппоргһоо гээгдэнэгүй, баһал эрхим үрэ дүн туйлана. Жэшээнь, Цыремжит Мункоевна Жамбалова кварталай түсэб 30 центнерээр үлүүлээд байна. Нёдондо мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаһан хүн. Хорин үнеэдһээ хорин тугал түрүүлжэ, бултынь гарзагүйгөөр түлжүүлээ һэн.

Фермын коммунистнуудай болбол мүрысөө эмхидхэгшэд гээшэ. Суглаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлхы ехэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байдаг шуу. Бүлэгэй партийна суглаа үнгэргэхэдөө тэндэ фермын хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулалсадаг. Суглаан дээрэ социалис мүрысөөнэй дүн тухай, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин байдал тухай, ажалай журам тухай, фермын ажалшадай һуралсал тухай болон бусад шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Ц. О. Цыдыповэй ударидадаг партийна бүлэг хадаа фермые даагша Цыренжап Цыдыпов ехэл һайн хүдэлжэ гараа бэлэй. Даажа байдаг 22 үнеэдээ бултыень түрүүлжэ, бүтэн бүрин түлжүүлһэн жэшээтэй. Һү һааха уялгаяа мүн лэ амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаһан юм.

Эндэхи һаалишад коммунистнуудай нүхэд Жамбалова, Дылыкова, Содномова гэгшэд партгруппоргһоо гээгдэнэгүй, баһал эрхим үрэ дүн туйлана. Жэшээнь, Цыремжит Мункоевна Жамбалова кварталай түсэб 30 центнерээр үлүүлээд байна. Нёдондо мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаһан хүн. Хорин үнеэдһээ хорин тугал түрүүлжэ, бултынь гарзагүйгөөр түлжүүлээ һэн.

Фермын коммунистнуудай болбол мүрысөө эмхидхэгшэд гээшэ. Суглаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлхы ехэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байдаг шуу. Бүлэгэй партийна суглаа үнгэргэхэдөө тэндэ фермын хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулалсадаг. Суглаан дээрэ социалис мүрысөөнэй дүн тухай, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин байдал тухай, ажалай журам тухай, фермын ажалшадай һуралсал тухай болон бусад шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Ц. О. Цыдыповэй ударидадаг партийна бүлэг хадаа фермые даагша нүхэр Ринчиновтэй суг хамта мүрысөөнэй дүн сан болзор соонь согсолдог гуримтай. Һаалишан бүхэнэй үдэр бүриин хүдэлмэриин 100 бүридхэл нягта наринаар хэгдэжэ, улаан булангай ханада хадаатай байдаг. Мүн хүдэлмэриин дүнгые малшадай суглаан дээрэ ходо сонносходог. Фермын малшадай дунда зооветеринарна һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Гадна эндэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэй колхозой механизатор Ринчинов Цыдыпов болон Ленинэй нэрэмжэтэй колхозой механизатор Ринчинов Цыдыпов болон Ленинэй нэрэмжэтэй колхозой механизатор Ринчинов Цыдыпов болон

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой механизатор Владимир Климов

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

КАРЕЛИИН АССР. Ухтинска леспромхоздо модо абаашахаяа фин мэргэжэлтэд ерэжэ байдаг юм. Совет модо отологшодой хэрэглэдэг эрхим техникээр тэдэ нэр угаа схээр һонирходог. Ушарынь, модошод хүсэтэ томо лесовозуудаар, модо таллуулдаг эрхим һайн тракторнуудаар, бензиномоторно хюрөөнүүдээр хангагданхай. Ойн жэлдэ ухтинхид муу бэшэ үрэ дүн туйлана. Үнгэрһэн үбэл хагсуу хүйтэн байбашье һаань, модо зөөдэг харгынуудаа тэдэнэр һайн байлгажа шадаа, мүнөө жэгдэ һайнаар хүдэлнэ. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): Ухтинска леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй эрхим бригадын гэшүүд трактористын туһалагша Михаил Цинкевич, тракторист Ялмари Кузьмин, комсомол-залуушуулай коллективэй бригадир Григорий Винниченко.

ТАСС-ай фотохроника.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

ЗАЛУУГАЙНЬ ОШОН ЗАЛИРШАГҮЙЛ

Хүдөө нютагуудаар Совет засаг улам бэхижэжэ, умсын байдалтай тарьяшан айлнуудые хамтын ажалай үргэн дэлгэр замда шэлжүүлэн оруулха ехэ хүдэлмэриин анха ябуулагдажа эхилһэн үе һэн. Ангиин дайсадай үнэрээн, харата муухай аашаа гаргалга, али болохоор ажалша зоной дунда буруу тээшэнь идхалга хэхэ ябадал тиихэдэ таһарагшагүй бэлэй. Тезд һүүлшынгээ сагые хүлеэжэ ябаһан этэгээдүүд хорё шараяа гарган, шэнэ байдалта хара һабартараа халдаха аргаяа бэдэрхэ ушартай байгаа бшуу.

1926—1928 онуудай үе һэн. Тиихэдэ Түнхэнэй Хоймор нютагта түрүүшын колхоз байгуулагдажа, угытэйшүүлэй хүсэеэ нэгэдэжэ байһан саг бэлэй. Тэрэ сагаар Сороковиков удамаршатай тонуулшал шэнэ байдалда эсэргүү тэмсэл хэлэт, нютагай зониие худхуулхые ороллодог байгаа. Хэды гинигэбшье һаань, нютагай шударгышуул, хамтын ажал эмхидхэгшэ түрүүшын коммунистнуудай үнэрюу зэмлэтэдэ эрид шуут сохилто үгэжэ шадаһан гэхэ. Тэрэ үедэ хори һая гаража ябаһан Михаил Сыреновичь Зомонов ехэл элэбхи үүсхэлтэйгээр, зоритжол гүтэсөөр хамтын хэрэгтэ хам оролсодог бэлэй.

1926 ондо тэрэ Коммунис партийн гэшүүдэ абтаһан намтартай. Тэрэл гэһэнһээ хойшо партийн хэрэгэй түлөө олуун оолоо элэбхи үүсхэлээ зорюулһан хүн. Хамтын ажал байгуулга, нюдаган баяшуулые анги болгон элирхэйлжэ, газар үһыень, алууһа малыень, эд хогшолыень хамтын баялиг болгохо, тэдэнние нютагаань сүлэн ябуулха худэлмэри баһал ехэ тэсэбэриин, шанга тэмсэлэй, эмхидхэхы шадабариин хэрэг байһан.

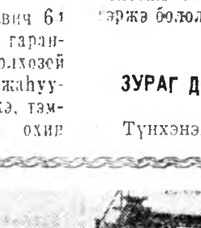

Мүнөө Михаил Сыреновичь 61 наһатай болонхой. Тэнсилэ гаранхай, «Восточные Саяны» колхозой Хуурай һубаг тосхонло ажаһуудаг. Залуу наһаньаа эхилжэ, тэмсэлэй, ажал хүдэлмэриин охин соогуур дабшажа, һанаһан хэрэгтээ хүрэһэн хүн һэн туладаа һанаа тэниглэн амаржа һуулгай ха юм. Тэн гэтэр урданай коммунист М. С. Зомонов залуу наһанайнгаа эдэбхи үүсхэлые заашье бууруулаагүй, үнөөхил ниитын хэрэгэй түлөө гүйжэл ябадаг зангаараа.

Колхозой парткомой гэшүүн гэһэн ниитын тушаал хадаа Михаил Сыреновичай партийна даабари гээшэ. Тэрэ үглөөгүүр эртэлжэ бодоод лэ хаа хаагуур ябажа, фермэ, гүүртын, полезой гү, али тракторна бригадын байдалтай дуулһан танилсанхай, тэндэхи хүнүүдээр хөөрэлдэжэ, хэрэг үйлыень мэдэнхэй байдаг. Һалбари дээгүүр ябахыньшье ябаа ааб даа. Тэрээндэ ядалдаха юумэ үгы бээ. Харин энэ үбгэжөөлнай залуушуулда һургаал үгэхэ, ядалдаһан юумэндэнь туһалалсаад ошодог хүн шуу.

Теэд урдань колхозой алиньше ажалда ябаһан, партийна, советскэ тушаал дааһан, худалдаа наймаанайшье хэрэг һайн мэдэхэ, МТС-ой директор ябажа, оньһон техникэтэй аргагүй танил болохон нимэ хүн ямаршье заабари, һургаал үгэхэдөө ядаба, тулгардаба гээшэ гү.

Совет Эхэ оромнай тогтөөр 50 жэлэйнтээ ойе тэмдэглэхэеэ хүлеэжэ байна. Дабажа гараһаа замайнгаа түүхые уудалжэ, һонирхон танилсана, ажалай баян бэлэг бэлдэнэ. Тосхон һууринуулайнгаа түхэл шарайе болбосон түхэлтэй болгохо гэжэ ехэ оролдолто гаргаглана, юумэн энэ талаар хэгдэжэшье эхилээ бшуу. Нимэл үедэ урданай коммунист, түрүүшын коммунар, түсэбтэ таһан жэлнүүдые бэелүүлэлсэгшэ, улаан сэргэгшэ Михаил Сыреновичь Зомоновой ниитын ехэ худэлмэри хэлсэжэ байһыень маттаагүй үнэржэ бололтой аал?

Б. БИРБАЕВ,
худөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. С. Зомонов.
Авторай фото.

Түнхэнэй аймаг.

Профсоюзай һонин

УЯЛГЫН ДҮҮРГЭЛТЫЕ ХИНАЛГА

Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ республикымнай колхозууд, худөө ажахын бүх предприятинууд тус тустаа социалис уялга абаад, тэрэнээ хүсэдэнь хүргэхын түлөө эршэтэйгээр тэмсэжэ байна. Шэнэ уялгын абаһан сагаһаа хойшо горитой хугацаанда үнгэрбэ. Шэнэ табан жэлэй хойдохи жэлэйнь түрүүшын кварталда барагдаба. Худөөгэй ажалшадай абаһан уялганнуудай хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһанай түрүүшын үрэ дүн согсологдоо.

Ушар иимэһээ худөө ажахын бэлэдхэлэй худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком ойн баярын хүндэлэлдэ дэлгэржэ байгаа мүрысөөнэй ябаса тухай асуулгаа оорынгөө пленумэй үзэмжэлэн бижа, зүбшэн хэлсэбэ. Пленумдээрэ тус асуудалаар республикын худөө ажахын министрэй гэдэхи орлогшо нүхэр Тюменэ элидхэл хэбэ.

Профсоюзай обкомой пленум худөө тосхонуудта махабадай сонголой, спортивна худэлмэриин бүридал ба энэ хэрэгтые саашаа һайжаруулха тухай асуудал зубшэн хэлсэбэ. Республикин «Урожай» гэжэ һайн дурдатгалтай спортивна бүлгэмэй түрүүлэгшэ нүхэр Хараев энэ асуудалаар мэдэгдэл дүүрэ элидхэһэн байна.

Хэлсэгдэһэн асуудалнуудые обкомой пленум зохихо тогтоолнуудые баталан абаа. Совет засаг 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дүүргэһэн мүрысөө улам эршэлүүлэн ажалшадай абаһан социалис уялгануудые амжалтатайгаар биелүүлхэ эрхэ байдал тогтоохо, мүн худөөдэ махабадай соёлой, спортивна худэлмэриие эрид хөгжүүлхээр хараалһан хэмжээ ябуулганууд тэдэ тогтоолнуудай мотор тодорхойлогдонхой.

Үнгэрһэн тоосоото-һунгалтадаа үедэ профсоюзай организациндай хүтэлбэридэ (илангаяа райкомуудай болон райкомуудай түрүүлэгшэнэрээр) олон шэнэ хүнүүдэй һунгагдаһантай дашаралдуулан, профсоюзай обком өөрынгөө дэргэдэ табан үдэрэй семинар эмхидхэбэ. Энэ семинарта ажалшадагшад профсоюзай худэлмэриин гол асуудалнуудаар зохихо заалгаринуудые абаһан байха юм.

УРГАСЫН ИНЖЕНЕРНУУД

Һүүлэй жэлнүүдтэ Коммунис парти, Советскэ правительство орон доторхи худөө ажахынгаа үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ шухала хэмжээнүүдые бэелүүлээ. Тэдэ хэмжээнүүдэй нэгэниинь—колхозууд, совхозуудай мэргэжэлтэдэй аша үрэтэйөөр худэлмэрилхынь тула таатай зохид эрхэ байдал хангаха ябадал болоно. Агрономууд, зоотехнигүүдэй үргэнь промышленностин инженернүүдэй үргээдэ адли болгогдонхой. СССР-эй Худөө ажахын министерствын дээдэ, дунда һуралсалай Главна управленин начальник профессор Владимир Красота АПН-эй корреспондент Геннадий Галкинтай хөөрэлдэхэдөө, худөө нютагта зорюулан мэргэжэлтэдые бэлдэлгэ тухай хэлэбэ.

Шэнэ табан жэл соо худөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэхэ программа тухай юрэнхы дээрэнь хэлэжэ үгыт.

— Манай орон доторхи худөө ажахын дээдэ һуралсалай мүнөө ямар байһанда уншагшадай анхарал нэн түрүүн хандуулха хүсэлтэйб. СССР-эй Центральна статистическэ управленин мэдээнэй ёһоор, үнгэрэгшэ жэл худөө нютагта 770 мянган мэргэжэлтэд, тэрэ тоодо дээдэ эрдэмтэй 290 мянган хүн худэлдэг байгаа. Худөө ажахын дээдэ һургуулинуудые дүүргэһэн хүнүүд таряан ажалай, мал ажалай, мүн бусад һалбариануудай шухала газарнуудта худэлмэрилнэ. Тиин, дээдэ мэргэжэлтэдэй талаар худөө ажахын үйлэдбэриин хэрэглэмжэ даб дээрэ хүсэд бэшээр, миил 45 процентнь хангагдана.

Манай тоолоһоной ёһоор, табан жэлэй эсэс багта худөө нютагта дээдэ эрдэмтэй 630 мянган хүн, бүхы дээрээ—хоёр миллион хүрэтэр мэргэжэлтэд хэрэгтэй болохо. Худөө ажахые мэргэжэлтэдээр хангалгалые һайжарха—1970 ондо 58 процент, үшөө нэгэ табан жэлэй үнгэрөөд байхада—73 процентдэ хүрэхэ байна.

Орон доторнай худөө ажахын 99 дээдэ һургуули бии. Эдэ һургуулинууд мэргэжэлтэдэй дутагдалые богонихон болзор соо хүсэлдүүлхэ байха.

1970 он багта худөө ажахын институдуудта студентнэрые абалга 86 мянган хүн хүрэтэр олошорхо, тэдэнэрэй 46 мянганиинь үдэрэй отделенинүүдтэ абтаха. Үнгэрэгшэ жэл дээдэ һургуулинуудта 41 мянга гаран хүниие абаабди гэжэ, сасуулан үзэхын тула, хэлэхэмни. Табан жэл соо худөө ажахын дээдэ һургуулинуудта 420 мянга гаран хүбүүд, басагад һурахаяа ерэхэ.

Казахстанай (40 процентээр), Россий Федерациин зүүн районуудай (35 процентээр) худөө ажахын институдуудта студентнэрые абалга илангаяа ехээр олошорхо. Тиигээд табан жэлэй һүүлиин жэлдэ мэргэжэлтэдые һурган гаргалга 1966 оной-хиһөө нэгэ хахад үлүүтэйгээр олошорхо, 57,1 мянган хүн болохо.

Дунда мэргэжэлтэй хүнүүдые бэлдэлгэ ямаараар эмхидхэгдэнэб?

СССР-эй Худөө ажахын министерство 624 техникумтэй, үнгэрэгшэ зундаа тэдэнь 88 мянган элдэб мэргэжэлтэдые бэлдэн гаргаа.

Техникумүүдтэ һурагшадые абалга дээдэ һургуулинуудайхидал адлаар нилээд олошорхо. Энэ табан жэлдэ худөө ажахын техникумүүд 970 мянган хүниие—урда табан жэлэйхиһээ 70 процентээр олые абаха. Мүн энэ болзор соо техникумүүд 600 мянган мэргэжэлтэдые бэлдэхэ. Эдэ тоонууд, минии һанэхада, бодото байдалые элэр харуулна, Советскэ Союз дотор худөө ажахын дээдэ, дунда эрдэмэй хүргэлтые элирүүлнэ.

Техникумүүд тухай. Бүхы хэрэг студентнэрэй тоое олошоруулха, мэргэжэлтэдые олоор бэлдэн гаргаха ябадалаар хизаарлагданагүй. Мүн бусадшье (шанарай талаар) хубилалтануудые болохоор хараалагдана гэжэ хэлэхэ байнаб. Худөө ажахын үйлэдбэриие саашадань ашаг ехэтэй болгохо, мэргэжүүлхэтэй хамта техникумүүд онсо мэргэжэлээр: агрохимиин, ургаса хамгаалгын, овощ тарилгын, зүгы үсхэбэрилгын, шубуу үсхэбэрилгын, электрификацилгын, түсэблэлгэн худэлмэрилэгшэдые бэлдэжэ захалаа.

Һуралсалай шэнэ түхэлшье анхарал татана. Би совхозууд-техникумүүдые хараада абанаб. Худөө ажахын дунда һургуулиин энэ түхэл мүнөө үеын эрилтэдэ бүрин таарана.

Би эдэ һургуулинуудай эмхидхэлэй гурим тушаа тодорхойгоор тогтохогүйб. Эдэ һургуулинууд юрэнхыньөө хэдэ хэдэн булюу зүйлнүүдтэй. Совхозууд-техникумүүдэй һурагшанар һуралсалай үедэ олоһон эрдэмээ бодото дээрэнь батадхаха аргатай. Абаһан продукциинь худалдахада ороһон зөөри һуралсалай-үйлэдбэриин баазые бэхижүүлгэдэ зорюулагдана. Олзынь 40 процент — ажахыгаа хүгжөөлгэдэ, 50-ниинь һуралсалай хэрэгтэ, 10 процентнь—совхоз-техникумэй студентнэрые шагналгада гаргашалагдадаг юм. 1965 ондо тиимэ совхозууд-техникумүүдэй ниитэ олзоть 22 миллион үлүүтэй түхэриг болоо. Һуралсалай энэ шэнэ эмхи Молдавида, Украинада, Эстонидо, Латвиин, Литвагай республиканууда олон бии.

Та онсо мэргэжэлтэй худэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ тухай хэлэһэн байнат. Тиимэ мэргэжэлэй удхань ямар гээшэб?

Һүүлэй жэлнүүдтэ худөө нютагтахи мэргэжэлтэдэй зохёон байгуулхы ажал хэхэ таатай зохид эрхэ байдал бии болгогдонхой. Тиин бидэнэртэшье ехэ эрилтэ табигдана. Худөө ажахын ямаршье һалбари улам түргэнөөр хүргэхэдөө, дээдэ, дунда мэргэжэлтэй худэлмэрилэгшэдтэ хэрэгтэй болоно. Тиимэһээ мүнөө худөө ажахын институдуудай факультедүүдые мэргэжүүлхэ замаар ябанабди. Мүн тиимэһээ мэргэжэлтэдые бэлдэлгын гол арга — тэдэнэрые институдуудай үдэрэй отделенинүүдтэ һургалга болоно.

Агромелиораци, уһалагдадаг газар тарьялан, гидромелиораци, гидромелиоративна худэлмэри оньһожоруулга мэтын мэргэжэлдэ һургахын тула ороной худөө ажахын дээдэ һургуулинуудта студентнэр олоор абтадаг болонхой. Мүнөө ороной арбан хоёр дээдэ һургуулида сабшалангай талаар мэргэжэлтэд бэлдэгдэнэ. Мал ажалай, худөө ажахые электрификацилгын мэргэжэлтэдые олон болгохо дурадхалнууд хаража үзэгдэнэ. 1970 он багта колхозууд, совхозуудта электроэнерги хэрэглэлгэ 60—65 миллиард киловатт-час хүрэтэр ехэ болохо байһаниинь мэдээжэ. Худөө ажахыдахи экономическа кибернетикын мэргэжэлтэд эдэн дээдэ һургуулинуудта бэлдэгдэжэ байна.

Худөө нютагта зорюулан мэргэжэлтэдые бэлдэлгын гол гурим бусад дээдэ һургуулинуудайхидал адли гэбэл: ниитэ теоретическэ бэлдэхэл болон ахалагша курснуудта мэргэжэлээрнь һургалга, манай һуралсалай газарнуудай зональна гуримзар байгуулагдаһан ябадал харалга абтаха.

Худөө ажахыда зорюулан мэргэжэлтэдые бэлдэлгын шанар ямар гуримаар сэгнэгдэдэг байнаб?

Худөө ажахын дээдэ һургуулинуудта мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэ юрэнхы дээрээ ялала һайн гэжэ би сэгнэхэ байнаб. Тиибэшье зарим мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар дутуу дунданууд бии байдаг.

Дээдэ һургуулинуудта мэргэжэлтэдые бэлдэлгын шанар профессорнүүдэй, багшанарай ямар байһаниие, һуралсалай ямараар эмхидхэгдэһэн дүгшэдэна. Худөө ажахын дээдэ һургуулинуудта өрдэмтын нэрэ зэргэтэй багшанар үлам олошорно гэжэ хаханаяар тэмдэглэхэ байнаб. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 59 шэнэ доктор, эрдэмэй 679 кандидадтай болоодби. Энэ табан жэлэй эсэс багта доцентнүүд, ассистентнүүдэй дундаһаа 400 доктор, 1700 кандидадые бэлдэхэ зорилготойгоор эрдэм ухаанай худэлмэри, дээдэ һургуулинуудай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэг эмхидхэхэ гэжэ эрмэлзэнэбди.

Бүхы совет худөө ажахын дээдэ һургуулинууд һуралсалай методическа, үйлэдбэриин баазатай. 80—85 мянган дүрбэлжэн метр талмайгай һуралсалай шэнэ байшангууд, студентнэрэй 10—11 мянган һууритай хамтын бүйрануууд жэл бүри баригдана. Түрүү совхозууд, колхозуудта дүй дүршэлтэй агрономуудай, зоотехнигүүдэй, инженернүүдэй хүтэлбэри дорё студентнэр үйлэдбэриин практикада ябана.

Бидэнэртэ бэрхэшээлнүүдшье ушардаг гээшэ. Ерээдүйн мэргэжэлтын шудалха ёһотой эрдэм ухаанай мэдээнүүдыешье абаад үзэе. Тиибэ ябашье, һуралсалай болзорые һунаяха арга барагданхай. Гансал зүб зам гэбэл, һуралсалай хэрэгые һайнаар эмхидхэхэ ябадал болоно гээшэ ха. Энэ хэрэгтэ программированна һуралсал ехэ удха шанартай. Энэ талаар худөө ажахын олохон дээдэ һургуулинууд нилээд дүй дүршэлтэй болоо. Тэрэниинь нэбтэрүүлнэбди. Жэшээлхэдэ, Латвиин худөө ажахын академидэ ректор Ольгерт Озолой хүтэлбэри доро арбан хоёр дисциплинээр студентнэрэй эрдэм мэдэсые шалгаха программа, асуудалнууд зохёогдонхой, зуун һууритай лекционно зал түхеэрэгдэнхэй. Мүн иимэ худэлмэри Украиный худөө ажахын академидэ, Белоруссиин худөө ажахые оньһожоруулгын институдта, Ленинградай, Казаниин болон бусад институдуудта ябуулагдана.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ороной университедүүд, техническэ дээдэ һургуулинуудта бии болоһон бүхы түрүү арганнуудые анхаралтайгаар шэнжэлэн үзэнэбди.

(АПН).

Саяно-Шушенска ГЭС газар дэлхэй дээрэ барнгдажа байһан электростанциинуудһаа эгээн томонь болохо юм.

Енисей мүрэн дээрэ мүнөө барилга хэжэ байгшад Черемушка гэжэ барилгашадай хото бодхоохо һуури табяа, Енисей мүрэн хүндэлэн хүүргэ барижа байнхай. Зураг дээрэ: Саяно-Шушенска ГЭС-эй ерээдүйн хаалта шадар Енисей мүрэн хүндэлэн хүүргэ табигдажа, түмэр ба шоссейнэ харгы барижа байһые харуулагдана.

ТАСС-ай фотохроника.

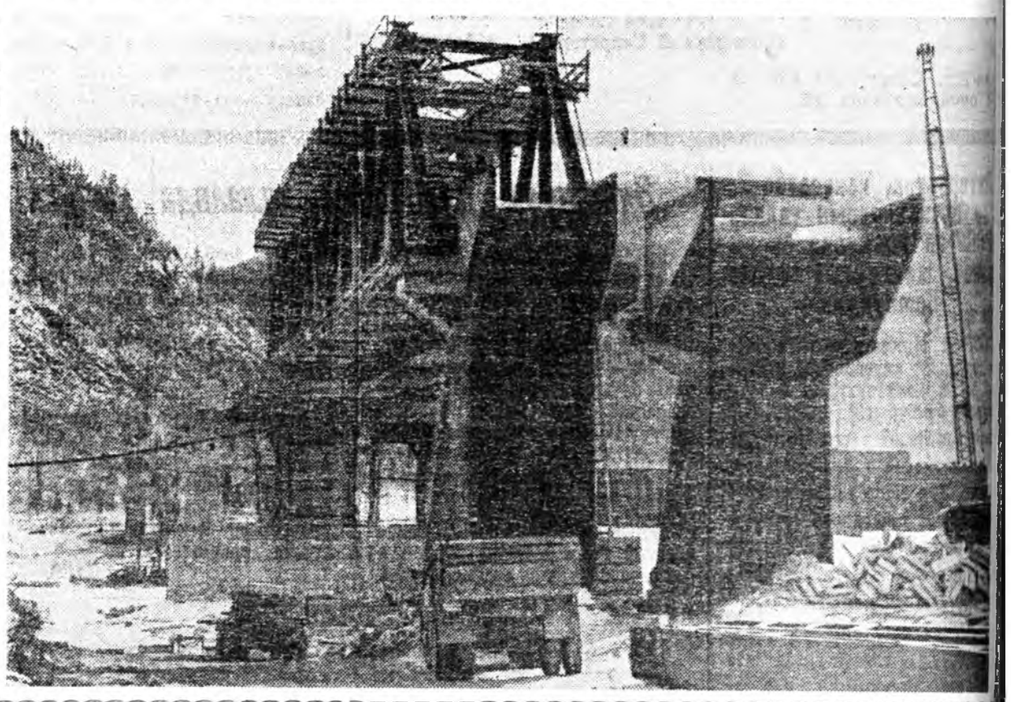

Совет засагай 50 жэлэй ойдо

НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ

(В. И. Трубачеевэй ажал ябуулга тухай)

ЭРХҮҮГЭЙ ГУБЕРНИИН Нельмэй нютаг. Буряад-тарлашанай үеэдэ 1895 ондо Василий гэжэ хүгшэн хубуун түрэбэ. Энэ хүгшэнэй бага балшар наһан бэрэлшэлтэй, хүндэ байдалда үнгэрэв. Хоёртойхон байхадаа эсэгээ үхэба. Бэе муутай эхэнь гансаараа хубуугээ томо болгохо баатай болоһон юм.

Василий 15-тайдаа духовно училищи дүүргэбэ. 1911 ондо Эрхүүгэй духовно семинарида орожо. Сибириин арадуудай багаатадай бэлигтэй залуушуулнаа нажомоо шажан мүргэлэй эрдэмтэй бэлдэхэ зорилгоор хаанта засагай түлөөлэгшэд Трубачеевэй духовно семинарида һурахадаа нэгэр һайшаадаг байба. Тэд Василий Ильич анхаһаа ондоо замдаһэн байгаа. Шажанай номуудые сээжэлдэхын ороондо духовно училищи, семинарида һуражаһайхадаа ородой литературын классиктуудай, революционно демократуудые — Добролюбов, Чернышевский, Писарев болон бусадай зохёолнуудые үзэнэ.

Эдэ бүгэдэнэй ашаар, мүн ажалша буряад аралайнгаа хүндэ дүшэр байдалые хаража ябахадаа, засаг түрын арад зондо харуулж байһые залуу Трубачеев сооржо, ойлгожо эхилһэн.

1911—1914 онууд—Василий Ильичэй духовно семинарида һуража байһан жэлнүүд. Ородой түрүшын революцийн үедэ тэмцэлэй дүй дүршэлтэй болоһон Россин, тэрэ тоодо Зүүн Сибириин хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмцэлээ улам шанадажа байһан үе һэн. Сүлэлгэдэ ябаһан большевикүүд С. М. Киров, Я. М. Свердлов, М. В. Фрунзе, В. М. Серов болон бусадай нүлөөн доро эдэ жэлнүүдэ большевикүүдэй нюуса организациннуд дахяад хүдэлжэ эхилнэ, зарим холын районуудта большевикүүдэй бүлэгүүд байгуулагдана. Хүдэлмэришэдэй, илангаяа түмэр замшадай революционно хүдэлөөн улам үргэдэнэ. Мүн Зүүн Сибириин гээгдэнги арадуудай нойрһоо һэрижэ эхилнэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн үргэдэнэ.

Студентнэр, семинаристнуудшье революционно хүдэлөөндэ оролсожо эхилбэ. Эрхүүгэй һурагшадалушуулай дунда политическэ нюуса кружогууд байгуулагдажа, марксизм-ленинизмын классикуудай зохёолнуудые үзэдэг болобо. Энэ нюуса кружогто түрүүшээр орогшодой нэгэн В. И. Трубачеев байгаа. Кружогойхидтой хамта Маркс, Энгельс, Ленинэй зохёолнуудые үзэнэ, социализм тухай, Россида хүдэлмэришэдэй хэбдэлэй хүгжэлэн тухай лекци шагнана, «Манай ажал» гэжэ нэрэтэй кружогойхидой хэблэдэг журналда хүдэлнэ.

Семинарай хүтэлбэрилэгшэд Трубачеевые этигэл найдабаригүйнүүдэй нэгэн гэжэ мэдэхэдээ, газаалжа, һэжэглэжэ эхилнэ. Нимэ байдалтай болоходоо семинариһаа гараха баатай болобо. Доодо-Үдэ ошожо, худөөгэй багшаар хүдэлцэ. Эндэ байхадань февральска революци болобо. Тэрэниие баяр баясхалантайгаар угтаа һэн. Түрүү үзэл бодолтой хүнүүдтэй хамта В. И. Трубачеев тэрэ үеын политическэ байдалда элэбхитэйгээр хабаадалсана. С. Х. Николаев, Е. Н. Абашеев болон бусад түрүүтэй хубисхалша үзэл бодолтой буряадай залуушуултай хамта буряад, ород таряашад ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулна, тэрэ үеын байдал тухай элидхэл хэнэ.

1917 оной декабриин эсэс багаар Эрхүүдэ засаг түрын Советүүдэй мэдэлдэ ороходонь, Сибириин центральна түйсэдхэхэ комитет («Центросибирь») байгуулагдаа һэн. 1918 оной хабаа «Центросибириин» дэргэдэ большевикүүдэй Буряадай бүлэг байгуулагдаа бэлэй. Эндэ инструктораар хүдэлжэ байһан В. И. Трубачеев, М. М. Сахьянова гэгшэд энэ бүлэгые эмхидхээ һэн. Нигэжэ энэ бүлэгэй эдэбхитэй ажал ябуулагшад—Буряадай коммунистнуд — Ербанов, Данчинов, Амагаев, Николаев, Осодоева, Ильин болон бусадтай хамта В. И. Трубачеев Эрхүүгэй губерниин буряад нютагууд, ород сэлэнгүүдэ Совет засаг байгуулхын туладаехэ хүдэлмэри ябуулалсана, Совет засаг эмхидхэхын тулада хүдөө нютагуудаар ябана. Тиигэжэ ябахадаа эсернүүд, меньшевикүүд, буржуазна националистнуудтай эрид шууд тэмсэл ябуулна.

1918 оной май һара. Буһалгаашад-чехүүдэй Эрхүүгэй губерниин дэбисхэр дээрэ гарахадань. Доодо-Удын фронт бии болгогдоо. Эрхүүгэй коммунистнуудтай хамта В. И. Трубачеев фронтын дэргэдэхи район гараба. Хариин бүлимтарагшадтай эсэргүүсэн тэмцэхын тулада эндэхи таряашадые тэрэ элсүүлэн бодохоон байна.

Энэ үедэ Совет засагай унаһанай һүүлээр В. И. Трубачеев нюуса байдалда оробо. Совет засаг дахин һэргээн байгуулхын тулада Ангарай аймагай большевикүүдтэй хамта тэндэхи ород, буряад ажалшадай дунда ойлгуулажмын ехэ хүдэлмэри ябуулна. 1918 оной тэн багаар Эрхүүгэй нюуса организацин большевикүүдэй колчагуудта эсэргүү хүдэлмэри ябуулжа байхадань Ангарай аймагай коммунистнуд (эдээнэй дунда Трубачеев) Эрхүүгэй, Черемховой большевикүүдэй организациннуудтай холбоо барисаа байгуулһан юм. Эрхүүгэй губерниин буряад нютагуудта нюуса партийна организациннуудые байгуулха талаар эдэнэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. 1919 оной эсэс багаар большевикүүд Ф. И. Павлов, К. Н. Кушенов, С. Х. Николаев болон бусадтай хамта В. И. Трубачеев Конлойдо коммунис ячейкэ эмхидхээ. Энэ ячейкын дэргэдэ байсадтай тэмсэхэ дружина байгуулагдаа һэн. Энээндэнь 20 хүн ородог байгаа.

Энэ дружинын командираар В. И. Трубачеев хүдэлнэ. Эдэнэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Колчагуудта эсэргүү тэмсэлые бодотоор ударидаһан байна. Энэ дружинынхид Нельхайн хушуунай арад зонһоо хэдэн зуун нүүд талха, мяха болон бусад эдеэ хоолой зүйл һайн дураараа суглуулһан, мүн Улаан Армида, партизануудай частнуудта хэрэглэгдэхэ буу зэбсэг суглуулжа үгэһэн байна. Сагаантаниие үлдэн намнаха үедэ энэ дружинынхид Ангарай аймагта Совет засаг тогтоогоо. Энэ хэмжээ ябуулга тухай тэрэ дружинада ябалсаһан, мүнөө наһа барахан В. И. Ильин иигэжэ хэлэдэг һэн: январиин 15-да дружинынхид Ангарай земскэ управда ерээ агша. Дружинын командир В. И. Трубачеев управын түрүүлэгшэдэ үнэмшэлгээ харуулаад, засаг түрые гартаа абаһан тухайгаа мэдүүлхэтээ хамта земскэ управын гэшүүн түрмэдэ хаагдаа гэжэ мэдүүлэ һэн. Углоодэрынь Ангарай аймагай революционно саг зуурын комитет байгуулагдажа, тэрэнэй түрүүлэгшээр В. И. Трубачеев томилогдоо һэн.

В. И. Трубачеев түрүүтэй эндэхи аймагай ревком сагаантаниие харинь дайсадые, бандидуудые усадхаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулһан байгаа.

1920 оной апрель һарада РКП(б)-гэй Эрхүүгэй губкомой Буряадай секциин коммунистнуудай суглаан дээрэ Трубачеев комитедэй гэшүүнээр, Буряадай секциин секретараар һунгагдаа. Удаань энэл жэлэй май һара соо РКП(б)-гэй ЦК-гай Дальбюрогой инструктораар томилогдоо.

Буряадай автономито область байгуулха бэлэдхэлэй хэгдэжэ, буряадуудта автономи олгохо асуудалай шиидхэгдэхэдэнь, В. И. Трубачеев партиин областной комитедэй нэгэдэхи секретараар һунгагдаа һэн. Автономито областиие бэхижүүлхэ, Совет засагай зургаануудые байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа һааб даа.

1922 оной мартда РКП(б)-гэй XI съездын делегадаар Буряадай партийна организациһаа тэрэ түлөөлэгдэбэ. Эндэ агуу багша Ленинэй элидхэл шагнаа.

Алас-Дурныи газар нютагуудай хариин дайсадһаа эсэслэн сүлөөлэгдэжэ, Совет Росситай нэгэдэхэдэнь, Буряадай автономито республика байгуулха асуудал гараһан байна. М. И. Ербановтай хамта В. И. Трубачеев бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан байгаа. Майн 30-да ВЦИК-гэй Президиум Буряадай Автономито Совет Социалис Республика байгуулха тухай тогтоол баталан абаһан байна. 1923 оной августда РКП(б)-гэй ЦК-гай Дальбюрогой тогтоолой ёһоор РКП(б)-гэй Буряадай областной бюро байгуулагдаба. Партиин обкомой нэгэдэхи секретараар В. И. Трубачеев баталагдаа һэн.

Энэ үедэ областной партийна организациин үмэнэ ехэ зорилгууд табигдажа байгаа. Эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхатайгаа хамта Буряад оронойнгоо ажахые, соёл гэгээрэлые һэргээн хүгжоохэ, ажалшадай байра байдал һайжаруулха—иимэ зорилгонуд табигдажа байба. В. И. Трубачеев, М. Н. Ербанов, М. И. Амагаев, И. В. Чепкиров болон бусад түрүүтэй Буряадай партийна организаци эдэ бүгэдые бэлүүлһэн байна бшуу.

1925 ондо В. И. Трубачеев Краснапрофессурын институдта һурахаяа ороно. Тэндэһээ РКП(б)-гэй ЦК-һаа Монголой Арадай Республикада хүдэлхээ эльгээгдэв. 1929 ондо һооргоо бусажа, институдаа дүүргээд, зүүн зүгэй ажалшадай коммунис университедта хүдэлхэ зуураа, аспирантнуудые бэлдэлсэдэг байгаа. Тэрээнһээ хойшонхи жэлнүүдтэ ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ инструктораар хүдэлоо һэн.

В. И. Трубачеев түрэл аралайнгаа хүгжэн дэбжэхын тулада, ород нютаггаа Совет засаг бэхижүүлхын, Ленинэй национальна политикын илан мандахын түлөө бүхы ажабайдалаа, шадабари мэргажэлээ, эрдэм бэлигээ зорюулһан байна.

А. БАРТАНОВА.

Май һарада болохоёо байһан «Парижай хабар» гэжэ хүгжэмэй һайндэрэй уласхоорондыи шанда хүртэхын тулада Ереванай консерваториин студентка Кнарик Малунцян советскэ бусад гурбан дуушадтай дуулаха байна. К. Малунцян Москвада болоһон бүхсоюзна конкурсдо илажа гараа. Кнарик гоё һайхан нарин хоолойгоор дууладаг юм. Тэрэ хүгжэмшэдэй бүлэдэ хүмүүжэһэн байна. Арадай дуунуудые дуулаха шадабари тэрээндэ үбгэ эсэгэнь—республикын арадай артист Шар Талян һургаһан байха юм. Кнарикгай эсэгэ Ереванай консерваториин профессор, симфоническа оркестрэй главна дирижер юм. Эхэнь хүгжэмшэн юм.

ТАСС-ай фотохроника.

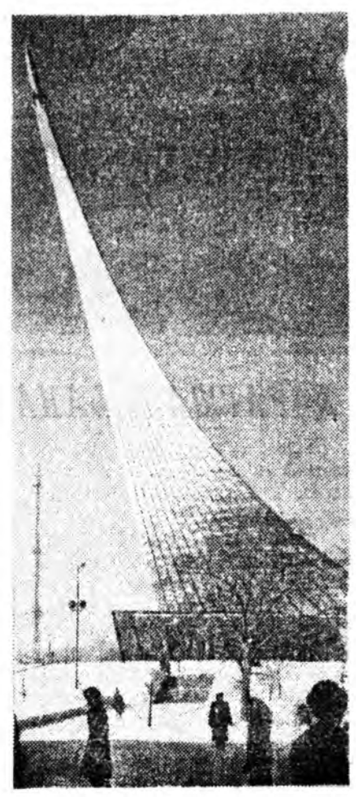

МОСКВА. Замбуулннай дайдые шэнжэлэгшэдэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан хүшөө. Эндэ Космонавтнуудай аллей байгуулагдаха юм.

ТАСС-ай фотохроника.

ХҮҮГЭД ТУХАЙ АНХАРХА ГЭЬЭН ЗОРИЛГОТОЙ ХАРАЛГА

ҺУРГУУЛИИН ПАҺА хүроодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай Бүхсоюзна харалгада хамта 30 мянга шахуу колхозууд, совхозуудта хабаадалсаһан байгаа. Тэрэниие хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд, алба хаагшадай профсоюзай ЦК, СССР-эй Хүдөө ажахын Министерство болон «Крестьянка» гэжэ журнал үнгэргэһэн байгаа.

Энэ юрэ бүсын конкурс үнгэргэһэн дүнгүүд тухай тус харалгын түбэй комиссиин түрүүлэгшэ, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд, алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай секретарь И. И. Мельников ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэжэ үгөө.

— Энэ харалгын эхилхэһээ хойшо колхозууд, совхозуудта һургуулиин наһа хүроодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудые нютаг нютагуудта дэлгэрүүлхэ хэрэгые халуунаар һайшаан дэмжэһэниинь харахадаа баярлахаар байна,—гэжэ И. И. Мельников тэмдэглээ. — Һүүлэй жэлдэ хүүгэдэй саад, яслинуудай материальна бааза эли бодо бэхижэһэн, хүүгэдые хүмүүжүүлхэ кадриуудаар хангалга һайжарһан, хэдэн олон республикануд, хизаарнууд, областьнуут һургуулиин наһа хүроодүй хүүгэдые хүмүүжүүлхэ талаар шалгарһан эрхим эмхи зургаануудые урмашуулхын тулада, мүнгэ зөөри гаргаһан байха юм. Жэшээнь, Казахай ССР 15 мүнгэн шан, Дагестанай АССР-эй Хүдөө ажахын Министерство болон профсоюзай обком дамжуулхын Улаан туг ба мүнгэн шангай жаса бии болгобо.

Бүхсоюзна харалгада хэн илажа гараһан байгаа?—гэхэдэ Кировэй нэрэмжэтэ Зерноградска колхоздо (Ростовско область), «Бешарык» гэжэ Кировскэ совхоздо (Фергана), Вольнянский» гэжэ Новомосковско совхоздо (Днепропетровско область), «Победа» артельдэ (Чинкент), «Умурга» совхоздо (Латви), «Октябрьский» совхоздо (Гродно), Энгельсын нэрэмжэтэ артельдэ (Киргизи), Хабаровскын овощ таригаг совхоздо, «Красный восход» колхоздо (Дагестанай АССР), Кировэй нэрэмжэтэ артельдэ (Херсон) хүүгэд тухай үнэхоороо эсэгэ ёһонай энэрхы ореллолго гаргана. Эдэ колхозууд, совхозуудта яһала һайн хүүгэдэй саадууд, яслинуудай бии болоихой. Тиигээд тэндэ багашуулые онсо һайнаар эдеэлүүлнэ, мүн һурган хүмүүжүүлхэ ажалшье шадамараар табигдаа. Маргэжэлтэй кадриуудые шэлэжэ олоһон, саг үргэлжын медицинскэ хинаалта табиһан байха юм.

Харалгада илагшадһаа һургаал болгожо абамаар юумэ яһала бии. Жэшээнь, «Вольнянский» гэжэ Днепропетровскын совхозые абаад үзэе. Тэндэ уужам салуу, һаруул һайн хүүгэдэй саад бариглаа. Тиигээд таһалгануудынь зохидоо шэрдэглээ, сонхонуудтань хүшэгэнүүд хэгдээ. Теплично комбинат түхэреэн жэл соо хүүгэдые ногоон эдеэгээр, эдлэ жэмсүүдээр хангажа байдаг.

Ростовско областиин Кировэй нэрэмжэтэ колхоздошье ооһэдтөө эрхим халаа бэлдэжэ байнхай. Артель доторнь хүүгэдэй 6 саад бии. Багашуулые хүмүүжүүлхэ бүхы гаргашые колхоз бэе дээрээ даажа абаа. Хүүгэдэй саадууд шухала хэрэгтэй юумээр дүүрэн хангагданхай. Багшын ба дунда һургуулитай хүнүүд түхэреэн түүдхэ соо үхибүүдэй хойноһоо харууһа табидаг.

Зүгөөр, түс харалга миил эрхимлэжэ гарагшадые тодорхойлоод дүүрээ бэшэ юм. Тэрэ хадаа һургуулиин наһа хүроодүй үхибүүдэй хүдөөгэй эмхи зургаануудай дунда бии байһан дутуу дунданууые элишэлэн гаргаба. Хүдөө нютагуудта хүүгэдэй саад, яслинуудые барихха түсэб дүүргэлгүй ушарнууд олон. Илангаяа Литвада болон Рязанска областьто, Белоруссиин, Азербайджанай, Украиный, Воронежско, Костромской, Астраханска областьнуудай ба Краснодарска хизаарай совхозуудта хүүгэдэй саад, яслинуудай барилга муугаар ябана.

Хүдөөгэй хүүгэдэй саад, яслинуудта мэргэжэлтэй хүмүүжүүлэгшэд болон медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд дутамаг. Тэрэнэй шалтагаанинь юуб гэхэдэ, һургуулиин наһа хүроодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие сезон соо эмхидхэдэг дээрэһээ кадриууд тогтолгогүй байха юм. Тиимэһээ, сезон сезоноор нэгэдэг хүүгэдэй саад, яслинуудые саг үргэлжэ хүдэлдэг болгохо гэшэ язхын аргагүй шухала байна ха юм. Манай һанахада, багшанарай һургуулинуудта хүүгэдые хүмүүжүүлэгшэдые бэлдэхэ саг тулаа.

Юрэ хэдэхэдэ, нимэ дутуунууд олон даа. Тиибэ ябашье һаа, худөөгэй хүүгэдэй эмхи зургаануудай харалга хадаа колхозууд, совхозуудта һургуулиин наһа хүроодүй багашуулые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта ажахын болон профсоюзна эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй, элүүрые хамгаалха болон гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал хандуулаа. Мүн хүдөө нютагуудта хүүгэдэй саад, яслинуудые олошоруулха хэрэгтэ туһа хүргэбэ. Харалгада эрхимлэгшэд шанда хүртэһэн, дипломуудаар шагнагдаһан байна.

Республикын, хизаарай болон областной комитедүүдэй оруулһан зурадхал анхаралаа абажа, профсоюзай ЦК хадаа Бүхсоюзна харалгын болзорые һунаажа, тэрэниие Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулха шухала гэжэ тооно.

ЕХЭ ОЛЗО ОРУУЛАА

Баргажанай аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд Совет засагай 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада дэлгэрһэн социалис мурысөөндэ оролсоод, эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай.

Тэдэнэр март һарада аймагайнгаа ажалшадта түсэбһөө гадуур 43 мянган түхэригэй эдеэ хоолой болон эд бараанай зүйлнүүдые худалдажа амжаа юм.

Тэрэнэлэн Бэшүүрэй аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар ажаллажа байнхай. Тэдэнэр март һарада 55900 түхэригэй эд бараа гүсэбһоо гадуур худалдаа.

Мүн энэл хугасаа соо Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй аймпотребсоюзуудай магазинууд ехэ олзо оруулаа юм.

Д. КОЛМАКОВ.

„РОССИН СЭСЭГ“

Нимэ нэрэтэй зүжэг Ахты гэжэ хадын аулдахи лезгин арадай театр Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулжа бэлэдхээ. Энэ пьесые нютагай уран зохёолшо Кияс Меджидов мүнөө үеын хүн зоной ажабайдалда, ород болон хадын хүн зоной хоорондохи хани нүхэсэлдэ зорюулаа.

Театрай коллективтэ 30 гаран артистнуд тоологдоно. Тэдэнэр Ахтынска совхоздо хүдэлдэг юм. Мүн багшанар, колхознигуд, худөөгэй интеллигенциин бусад түлөөлэгшэд оролсодог. Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан республиканска харалга дээрэ энэ коллектив нэгэдэхи һуури эзэлһэн, Астрахань хотодо болоһон зональна харалга дээрэ 1-дэхи шатын дипломоор шагнагдаһан байна.

Дагестанай аулнуудта арадан 6 театрнуд, 300-гаад уран һайханай драматическа коллективүүд бии юм. Тэдэнэр эхэ оронойнгоо түүхэтэ ойдо 300 гаран зүжэгүүдые бэлдэхээр хараланхай.

ЗУРАГЛАЛ

ХОЛЫН БОДОЛТОЙ ХОНИШОН

Хүдөөгэй механизаторнуудай урда ехэхэн зорилго табигданхаяхан республикын түрүүшүүл зүблөөндэ хабаадалсахадаа, арай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухайгаа тодорхойлон хэлэбэ. Зураг дээрэ: республикын түрүү механизаторнуud машина засгүудэ бүтээсэтэйгээр ашаглаха тухайгаа хэлсэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото

НЮТАГ, НУГА БҮХЭН, ехэ багашье һаа, оорын онсо хүгжэмтэй байдаг гээшэ ха. Хёлгын адагта олон тоото һуурин газарнуудай нэгэн—Шэбэртэдэ ерэхэдэ, саг үргэлжэ шахуу аалы намдуухан үзэгдэдэг юм. Гэбэшье шэлэ табяад, шэртэн шагнахала, талын дунда дэбхэншээн ябаһан дуу сагаан хурьгадай өөдэргэн маарадаха абяан, боро гансахан булжамуурай жэргээнтэй хамтаржа, шугын соорхойгоор соностоходол гэдэг. Одоол тиихэдэнь энэ һуурин газарай эзэдэй ажал хэрэг эзэлүүдгүй һанаанда ороодхидог. Эндэ малай үбэлжэхэдэ ехэ тааруу юм. Тойроод ой модоор, шугы өргөөаһаар хүреэлэгдэнхэй. Үргэн далюун талда ябаһандал бэшэ, нимэри дулаахан.

...Сэлгеэхэн үглөөгүүр тудажа, хабарай игаабари наранай һуладаг гэрэл туяатан байба. Хонидой дорёо соо ехэ хулгоотэй даа. Хэдэн хүн нинэ тиишээ ехэл сүлөөгүй эрьелдэнэ. Тэдээн сооһоо бүдүн сула бэетэй, үргэн шарайтай нэгэ хүн онсо илгаран харагдана. Ие ие болоод лэ, бусад нүхэдтөө захяа заабаринье үгэнэ ха. Энэ нинай Шэбэртын отарын ахалагша хонишон Ламажаб Дашиевич Лхасарунов гээшэ. Нютагтаа мэлэжэ, хүндэтэйл ажаллажа ябаһан нүхэр даа. Хониной отара даажа ябаһаар арба холо гаран жэл болобо. Ороодсотой бэрхэ ажалша хонишон гэжэ гансашье XX партсъездынгээ нэрэмжэтэ колхозде бэшэ, харин бүхы Сэлэнгынгээ ороходгүйл ёсотой. Юумэн бүхэн бии даа. Ороодохо хүсэл, хүсэшье байна,—гээд элеэбхилнэ. Ойн баярай жэлдэ өөрынгөө үгэдэ эзэн байхаас хүндэтэй юуи байха сэм. Ороодохол болоноби...

Зуб даа. Ламажаб Дашиевичта али болохо юумэн дууһан бии. Энэ нүхэрнай ямаршье сагта һэн байхадань, заримдаа гайхамаар ха. Хонин ажал дээрэ 12 жэлдэ ажаллажа байха үедөө жэлэй дурбэн сагта ходоодоо харюусалгатай саг байдаг гэжэ хүсэл ойлгоһон байна.

— Хэрбээ зундаа, намартаа хонидоо таргалуулжа шадаагүй һаа, түл түрэсэ, нооһон хэрэгтэй соонь хонишон Ламажаб Дашиевичтаа ямаршье сагта

— Дүй дүршэлшье гэжэ юуи байхаб даа, шадал соогоол хүдэлнэл гээшэб,—гэжэ нүхэр Лхасарунов дарууханаар хоорэнэ. — Хурьгалха хонидоо сайнаар бэлшээдэг, саг болзор соонь нэмэлтэ гажээл эдюулжэ, усалжа байдагби. Хурьгалхынь урда тээ ехэл хаинамжатайгаар алуулдаг хум. Добо, болдог газараар намнахада муу. Хаахадаа аргааханаар хойно хойносоонь субаруулжа оруулха хэрэгтэй. Ехээр шахасалдабал, бэртээд, дутуу хурьга хаяха бшуу. Хурьга хонидоо илгажа 2—3 долоон хоногоор урда тээнь хотондоо хаажа захалдаг байнаб. Эдэ бүгэдые зариман тоодоггүй. тэрэнь буруу даа.

Ахалагша хонишон Ламажаб Лхасаруновай баян дүй дүршэл энээгээр огто хизаарланагүй. Тэрэ абаһан хурьгаяа гээлтэ, хоролтогүйгоор бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг гэхэдэ, алдуу болохогүй. Хурьгадай нарай нялха байдалдань һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэггэ ехэ анхаралаа табина. Хонидой түрэхэһөө үрин һайнаар эдеэлүүлжэ байгаад, хурьгалхадань уургамень һайнаан хүхүүлдэг. Хурьгадайнгаа 8—10 хоноод байхада үбһэ, талха таряанай зүйл, минеральна тэжээл эдюулжэ һургадаг. Хонидойнь хадань һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэггэ ехэ анхаралаа табина. Хонидой түрэхэһөө үрин һайнаар эдеэлүүлжэ байгаад, хурьгалхадань уургамень һайнаан хүхүүлдэг. Хурьгадайнгаа 8—10 хоноод байхада үбһэ, талха таряанай зүйл, минеральна тэжээл эдюулжэ һургадаг. Хонидойнь хониной ноосонь муудадаг, тиигээд зунай эхилтэр хаагаржа унадаг байна...

Үнэхөөрөө, Ламажаб Дашиевич нооһоной шанар тухай һанаагаа ехээр табидаг. Теэд, тиигэншьегүй яяха һэм. Юуб гэхэдэ, һайн шанартай нооһон үнэтэйгөөр сэгнэгдэдэг ха юм. Гадна, нооһонинь үлхэн, ехэ байхадаа ямаршье хүйтэндэ хониг даараллаггүй, дулаан үбэлжэлэг байна.

...Сагаа һарын сэлмэгхэн нэгэ удэр барантаха тэошээ дүгэлжэ байгаа һэн. Бидэшье ябаха тэошээ язрабабди. Харгымнай аячиган хөөрэһэн найраһан хүн тушаалдаһан байжа, огтошье дуугай ябанагүй.

— Ламажаб шэнги, хори гушан малшалтай саа, юушье хэхээр шуу. Нарин нягта даа, налагай номгон. Ёсотойл коммунист хүн шуу. Юушье боложо байг. яараад тэбдээд гүйхэгүй. Хуу хаража, бодожо үзэхэ, юрэдөо миил хоосон шууда татахагүй. Тиигэбэшье, өөрынхөөрээ байха. Миин хоосон хөөрэжэ ябадаггүй. Хэлээл саа хэсэн лэ байдаг. Нимэл юумэл даа. Юу гэжэ ондоо, хэлэхэйнь даа.

Нээрээшье даа, юушье гэжэ нэмэлгэйб. Үшөөл һайн амжалтатай, жаргалтай ябаарай гэхэһээ бэшэ.

И. ОЧОРОН.

ТЕАТР

ЭДИР БЭЛИГТЭН

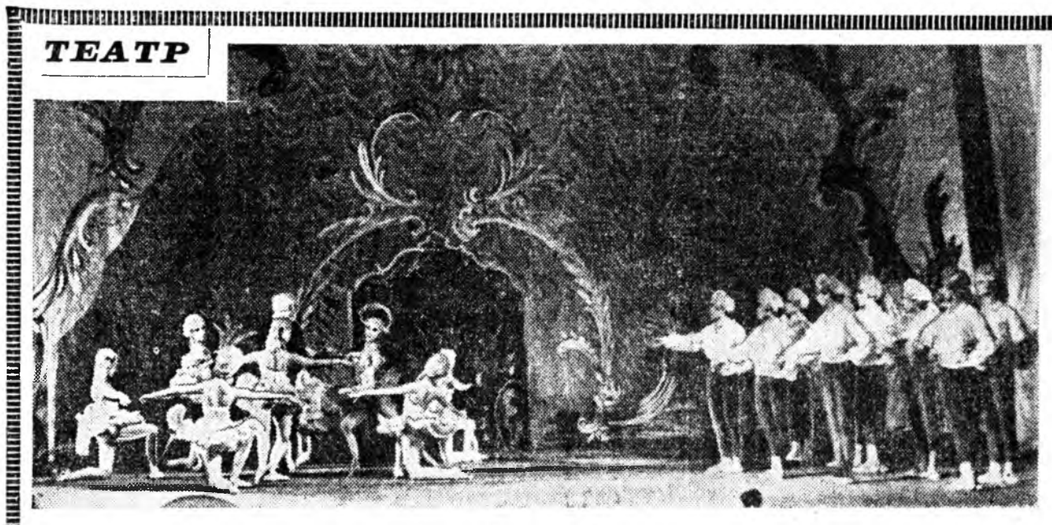

1961 ондо Улаан-Удэдэ Буряадай Гүрэнэй хореографическа училищи нээгдээ һэн. Тэрэ хадаа баледэй совет һургуулиие улам саашадань нарижуулжа, алдаршуулха хабатай нэнэ халаанние бэлэдхэхэ зорилготой юм. Иимэ һургуули манай орон соо мүнөө дээрээ 19 гэжэ тоологдоно. Новосибирск хотоһоо эхилээд. Помгон далай хүрэтэрхи зай соо оршоһон область, хизаарнууд болон республикануудай дунда тансал Буряад орондо дурсагдаша хореографиин һургуули бия байна. Тиимэһээ эндэ абтаһан Зүүн-Сибирь болон Алас-Дурна зүүгэй нютагуудай эдир багахан бэлигтэн нэгэдэхи классһаа эхилээд дунда һургуулиа дүүргэтэрээ хаба шадабаряа манай эндэ хүргэжөөжэ, «баледэй мэргэжэлтэ артист» нэрэ зэргэтэй искусствын замда гараха юм. Энээндэнь омогорхомоор, баясамааршье гэшэ.

СССР-эй арадай артистка Лариса Петровна Сахьянова түс училищиин уран һайханай талаар хүтэлбэрилэгшэ юм. Лариса Петровна ажалһаа сүлөө ехэдхи сагаа баледэй классууд соогуур үнэргэдэг байна. Юуб гэхэдэ, шабинараа классическа хатарта хүргэхын тулада өөрынгөө түйлаһан нарин, тон ехэ арга шадабаринуудые үргэлжэ заажа, харуулжа байхаһаа ашатай арга угы гэжэ арадай артистка тоолодог шуу.

...Үнгэрэгшэ субботодо Ленинэй орденто Буряадай оперо. баледэй театрта харагшад дүүрэн шахуу байгаа. Энэньшье гайхалгүй. Ушарынь хадаа, энээнһээ урагша Улаан-Удын театрнууд болон клубуудта тусгаар бэрхэ хатар наадаяа гүйсэдхэжэ, суглараг шадые ехэтэ баясуулдаг хореографическа училищиин эдир бэлигтэн өөһэдынгөө хүсөөр П. И. Чайковскийн «Щелкунчик» гэжэ балет харуулха байгаа ха юм. Тэрэниие харахаа ерэгшэдэй дунда баледтэ наадаха һурагшадай гэр бүлыихид, хани нүхэдынь олон.

Немец үльгаршэ Гофман гэгшын зохёолой үндэһөөр бэшэгдэһэн хоёр актгай түс балет хабаадагша нюурнуудаар айхабтар олон, мүн элдэб орёо образуудые гаргаха гүйсэдхэлөөр эрилтэ ехэтэй—тон хүшэр искусствын бүтээл гэжэ тэмдэглэмээр. Тиимэһээ энэ училищида 1-дэхиһээ эхилээд 8-дахи класс хүрэтэр һуралсагшад, хамта дээрээ 126 оюутан түс баледтэ хабаадалсана.

Байгша ондо Буряадай хореографическа училищи искусствын мэргэжэлтэдые түрүүшынхеэ гаргахань.

— Энэ тон баярта ушартай дашарамдуулан, Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулжа, манай коллектив П. И. Чайковскийн бүтээлые өөһэдынгөө хүсөөр бэлдүүлбэ гээшэ, — гээд училищиин директор Владимир Агбанович Лобанов баяртайгаар мэдүүлнэ.

Зурагууд дээрэ: Буряадай хореографическа училищиин эдир бэлигтэн П. И. Чайковскийн «Щелкунчик» гэжэ балет гүйсэдхэжэ байна.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

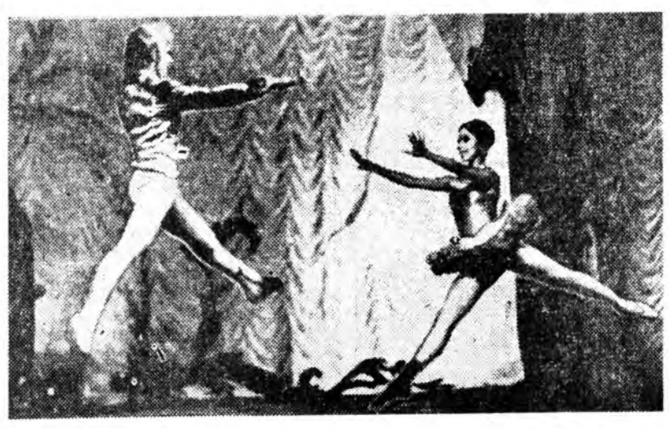

ХАРАГШАД ҺАНАМЖАЯА ХЭЛЭБЭ

Һаяхан Гүрэнэй ород драмын театрай байшан соо олон зэд сугларба. Тэдэнэй олоихинь—залуушуул, студенгшэр.

Театрайхид Волчегэй «Судебная хроника» гэжэ зүжэг харуулжа. Һүүлээрнь харагшадай конференци болобо. Түс зүжэг мүнөө сагай байдал тухай домогложо, залуу хүнүүдэй зан абари, зарим нэгэнэй ямар шилтагаанһаа буруу зам руу орошодог болоһые сэдьхэл худалмөөр харуулаа бшуу. Тиимэһээ зүбшэн хэлсэлгэдэ тон олон зон хабаадажа, зүжэгэй һайн талые, дутуу дундануудыень заагаа. Мүн актернуудай наадалгые сэгнэжэ, дутуу дундыень нюур сахингүй шүүмжэлбэ.

Зүбшэн хэлсэлгэдэ театральна шүүмжэлэгшэ А. Политов хабаадалсаба. Зүжэгэй режиссер Л. Панков түгэсхэлэйнгөө үгэ соо харагшадта баяр хүргөөд, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Бидэ таанартаяа нягта холбоотой байхадаа, таанарайнгаа шүүмжэлэл, һанамжые шагнахадаа, улам бүри ольһотойгоор ажаллахаар эрнэ хүсэ нэмэлгөдэ...

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

БАРУУН ЕВРОПОДО ХЭМФРИИН АЯНШАЛГА

США-гай вице-президент Хэмфриин хоёр неделиин турша соо Баруун Европын гүрэнүүдэй ниислэлнүүдтэ аяншалга урагшагүй байгаа гэжэ бүгдөөрэн мэдэрнэ. Зүгөөр аяншалгын урагшагүйдэһанэй шалтагаанние ойлгохо, баруун гүрэнүүдэй лагерьта хүсэнүүдэйнь нажа хубааралгын хойноһоо анхаралтайгаар хараха хэрэгтэй болоно.

Баруун Европодо аяншалха гэжэ урда тээнь хараалһан түсэбһөө президент Джонсоной арсаһанай һуулээр Хэмфри Атлантиин далайе гаталха баатай болоһон байна. Теэд һуулиын 14 һарын турша соо президент Номгон далайн райондо гурба дахин аяншалжа ошохо сэн олоһон байха юм. Мүнөө Латин Америкэ орохо гэжэ тухэржэ байнхай. Энэ хадаа НАТО тушаа. Европо тушаа США «һонирхохоёо болёо» гэһэн удхатай гү? Тиимэ удхатай ороидоошье бэшэ.

США-гай болон Баруун Европын хоорондохи харилсан мүнөө ямар шатада гараад байнаб гэхэдэ. «Вашингтон ивнинг стар» гэжэ газетын бэшэлэнэй ёһоор, «хуушанай союзууд доторхи байдал шахардуу шэнгэ боложо байнхай». «Вашингтоной хутэлбэрилхы үүргые мэдэрхээр европынхитой бэлэн байлгань һүүлэй жэлнүүдтэ эли бодоор доошолоо. ...Европо өөрынгөө шэлэн абаһан замаар дабшана» гэжэ шэнжэлэгшэ Липпман һаяхан бэшэһэн байна. НАТО-гой талаар сэрэгэй уялгануудые дүүргэхэһээ Франциин арсалга, «Атлантическа ядерна хүсэнүүдые» байгуулха проектын буруу һурэлгэ «шэнэ оршон байдалай» тогтоһоной жэшээ боложо шадаха байна.

Иимэ эрхэ байдалда Джонсон Европо өөрөө орохоһоо түбэгшөөгөөд, Хэмфриие тиишэ эльгээбэл дээрэтэхэ гэжэ тоолоһон байна. Тиихэдээ гадаадын политическэ бэшэ, харин дотоодын политическэ хараа бодолые тэрэ нилээд ехээр хүтэлбэри болгоо. Хэмфриин аяншалга хадаа президентын һунгалтын США-да болохоёо байһанһаа уламжалан, демократическа партиин эб эмхиеэ алдахаар болоод байхада, Джонсоной—Хэмфриин бүлэгэй нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ зорилготой» гээд Франциин «Эхо» газетэ тон зүбөөр тэмдэглэһэн байха юм.

Хэмфриин аяншалгада Баруун Европын бүхы ниислэлнүүд сооһоо гансахан лэ Бонн ехээр һонирхоо гэхэдэ болоно. Энэнь гайхалтай бэшэ. Ядерна зэбсэгтэй болохые оролдожо байһан Баруун Германиин хутэлбэрилэгшэд энэ талаар Холбоото Штадуудай ямар хараа бодолтой байһые үшөө дахин шалгахые, Холбоото Штадуудта нүлөөлхые хүсэнэн байгаа бшуу. Зүгөөр вице-президент тон шухала асуудалнуудые шидхэдэг хүн бэшэ гэжэ тэдэнэр удангүй ойлгоо. Болзорыень Джонсоной зүбшөөгөө һаань, июль һарада канцлер Кизингерэй Вашингтон аяншалгаһаа үрэ гаража болохо гэжэ Бонн ехээр найдана.

Баруун Европын гүрэнүүдэй зонхилогшодой ямар һанамжатай байһые мэдэжэ абахын лэ тулада Хэмфри энэ аяншалга хэһэн байна бшуу. Өөрынгөө аяншалгын дүнгүүд тухай вице-президент президентдэ, конгресстэ лаб элидхэхэл байха. Энэ элидхэл соо хэгдэхэ байһан бүхы тобшололнууд тухай таамаглан хэлээд лахамнайб. Иматтал нэгэ пункт тухай тогтоё. Хэрбээ Вьетнамда Америкын хэжэ байһан эзэрхэг туримхэй ябуулгые Баруун Европын правительстванудай, арадуудай үмэнэ сагааруулхые Хэмфри оролдоо хадаа (хариин хэблэлэй бэшэһэнһээ хаража үзэхэдэ вице-президент иимэ зорилго урдаа табиһан байна). Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг политикаһаа уламжалан зэбүүрхэл, дураа гуталга болоно гэжэ тэрэ сэхэ руунь мэдэрхэ ёһотой байгаал даа. Хэмфриин ябаһан лэ газарта демонстрацинууд боложо, Америкын зэрлиг муухай бомбодолгые буруушаадаг, хэлсээ хэжэ Вьетнамдахи дайн байлдаае болюулха эрилтэ хэдэг байгаа бшуу. Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг политикые сагааруулха гэжэ Англиин парламентда Хэмфриин һэдэлгэ хэхэдэ, ехэ буруушаалгануд болоһон байна. Вьетнамдахи дайн байлдаанһаа уламжалан, Холбоото Штадуудта «үнэзэгы ехэ дурагүйдэлгэ болоно» гээд шэнжэлэгшэ Липпман тэмдэглэнэ.

Энээнние Баруун Европодо аяншалхадаа Америкын вице-президент ойлгожо абаа гү?

ШУХАЛА ХЭЛСЭЭНҮҮД КАИРТА БОЛОБО

Урда Родезидахи расие засаг түрэдэ эли далдаар туһалха политика бэелүүлгыень буруушаһанай тэмдэг болгон 1965 оной декабрь һарада Англиин дипломатическа харилсаагаа таһалдуулһан Африкын табан гүрэнние толгойлогшонорой зүблөөн Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын ниислэл Каирта болоо. Алжирай, Гвинейн, Мавританиин, ОАР-ай, Танзаниин түлөөлэгшэд зүблөөндэ хабаадажа, Родезиин расистнуудай эзэрхэлгые болюулха зорилгоор абтаха шухала хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсээ. Родезиин асуудалда «шэнэ ёһоор хандахыень» зүблөөндэ хабаадагшадые ОАР-ай президент Гамаль Абдель Насер уряалаа, юуб гэхэдэ, Ян Смидэй бүлэгые иматтал үгөөрөө буруушаажа, хатэрһэн расистнуудые эсэгһаань зайсуулан холодуулха аргагүй байна бшуу. «Зэбсэгтэ тэмсэл хадаа мүлжэгшэдэй хүсэнүүдые сухарихыень баадахаа гол зам болоно» гээд Египедэй «Аль-Маса» газетэ энээнтэй дашарамдуулан бэшэһэн байха юм.

Зүблөөнэй хүүлэмэрние Африкын хэблэл үргэнөөр шэнжэлнэ. Африкын нэгэдэлэй организацние бэхижүүлгэ Каирай зүблөөн туһалха гээд шэнжэлэлнүүдэй авторнууд түсхайлан онсолон тэмдэглэнэ. ОАЕ-е Африка түбиин арадуудай хүсэл эрмэлзэлгые бэелүүлхэ арга болгохыи тулада, Африкын тохомойшье шэнээн газар дээрэ колонизаторнуудай үлэхэгүйи тулада хүсэ шадалаа гамнангүй гаргахые зүблөөндэ хабаадагшад үряална.

Энэ зүблөө зарлалга Африкын түрүү хүсэнүүдэй илалта болоно гээд Алжирай Революционно Советэй түрүүлэгшэ Бумедьен зүблөөн дээрэ мэдүүлээ. Каир ерэжэ шадаагүй Малиин болон Конгын (Браззавиль) президентнууд телеграмманудые эльгээжэ, зүбшэхэ зүйлэй бүхы гол асуудалнуудаар зүблөөндэ хабаадагшадтай «хүсэд нэгэн һаналтай байһан» тухайгаа мэдүүлээ.

Родезиин асуудалһаа, Африка түби дээрэхи юрэнхы байдалһаа гадна, мүн уласхооронын шухала асуудалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад хаража үзөө. Вьетнамда Америкын хэжэ байһан эзэрхэг туримхэй ябуулгые тэдэнэр буруушаагаа.

Каирай зүблөөн Африкын ерэдуйдэ ехэ удха шанартай гээд Гвинейн Республикын президент Секу Туре тоолоно. Тэмсэлэй талаар, хамтаараа хүдэлмэрилгын талаар хаинарай уулзалга гэжэ һаяхан түүрэнэн зүблөөс ОАР-ай президент Насер нэрлэһэн байна.

БЭЕЭ ДААНХАЙ БАЙДАЛТАЙ БОЛОХО ТУХАЙ АДЕНАЙ АРАД ЭРИЛТЭ ХЭНЭ

Англиин колони бологшо Аденда нютаг зоной болон Англиин эзэмдэгшэдэй хоорондо шэрүүн ү шанга тулалдаануud болоно. Англиин колонизаторнуудта эсэргүүсэн бодоһон бүхы хүн зониинь бэеэ даанхай байдал олгохо, эзэмдэлгын сэргэгүүдые дары түргэнөөр гаргажа абаашаха эрилтэ хэнэ. Профсоюзуудай, патриотическа организацинуудай уряагаар соносхогдоһон бүгэдэ ниитэй забастовко городой ажалайлые гуримгүй болгоо. Үдэр бүрдэ олон тоото демонстрацинууд болоно. Аденай үйлэснүүдтэ патриотическа хүсэнүүдэй болон Англиин эдиг рагшадэй хоорондо буудалдаан болоно. Адендахи буруушаалгын хүлөөн мүнөө үедэ ёһотойл восстанин шэнжэтэй боложо байна. Франциин «Монд» газетэ тэмдэглэнэ.

Англиин эзэрхэлгэнэ аймгаар сүлөөрхэ һэдэлгынгэ хүшагүйдэхэдэнь энэ колониин ажалчин буу эзбсэг гартаа барижа тэмцэлдэг баатай болоһон байха юм. Арадуд урда талын хубие хиһаһан зарим байхые Англиин колонизаторнуудаһан шадалаараа ороолдоно. Арадуд хахад арал дээрэ концессиятай компаниинуудай аша тусаа англиинхид тэндэ хамгаална.

Аденай хүн зон бэеэ даанхай байдалай түлөө шанга тэмсэл ороһоор нилээд үни болоо. Энэ тэмсэл һүүлэй жэлнүүдтэ илалта шангадаһан байха юм. 1968 оной Аденһаа гаражо ошохо, тэрээндэ даанхай байдал олгохо хүсэлтэй байһан тухайгаа Лондон соносхогдоо баатай болоһон байна. Тиихэдэ Англиин правительство хадаа Аравийн федераци гэдэгэй состоитэ Аденние орууһан байха юм. Энэ федерацийн феодальна зонхилогшодой Лондоной тэдхэмжэ дээрэ һуугаа байна бшуу. Иматтал эдэнэртэ адилхан засаг түрые ёһо тэдыса гаргажа, Англи һанамжатай гэжэ тэдэнэр ушаа. Ёһотойл гуримай тогтоогдоо хүрэтэр Урда Аравийн газар зүүн мүн Аденда Англиин сэрэгүүд шадаа улэхэ гэжэ иимэ договор гараалха болоно.

Англиин офицернүүд федерацийн армийн состава орохо ажалайлые батальоние яаралтайгаар байгуулха. Һургаха хүдэлмэрине түгэсхэн байнхай. Эдэ сэрэгүүд иматтал Англиин гаргашаар барижа байгаа юм. Федерацийн зонхилогшодой дэлдэ истребительнууд, транспортные самолёдууд, хэдэн далайн суднууд үгтэхэ байна. Тэдэнэр сааша сэлмэдаа хуурай газарай армитай хамтаараа патриодуудтай тэмсэл хэхэ болоно. Федерацийн зэбсэгтэ хүсэнүүдые командовани Британиин офицерууд эзэлдэй гарта байха юм.

Угаа ехэ хохидолдо ороһон Аденай арад Англиин колонизаторнуудай хиналта доро байха бэеэ даанхай байдал гэдэгые ёһо тэдыса хүсэлые зүбшөөхэгүй» гээд Аравийн хад аралай урда талын патриотическа хүсэнүүдэй хутэлбэрилэгшэдэй нэгэн Абдель Аллэ Мукбес хэлэв.

С. ИВАНОВ,
В. КУЗНЕЦОВ.
(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Алжирай табан үдэртэй недели» гэһэн... руу бэшэг; «Совет засагай 50 жэлэй ойдо» гэжэ гаршаг доро... лай бэлэгүүд; ТАСС-ай мэдэ... нүүдһээ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Совет... лис ажалай журам» гэһэн гаршаг доро А. Куклинай корреспонденци; фоторепортаж.

Гурбадахи хуудаһанда: «Коммунис хүмүүжүүлгэдэ литературын... искусствын үүргэ» (үргэлжэлэлынь 4-хэ нюурта) гэһэн статья... «Юртэмсэ дээрэ юун болоноб?»...

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Коммунис хүмүүжүүлгэдэ литературын... ба искусствын үүргэ» гэжэ статьягай түгэсхэл; Н. Иванов... корреспондинци; соносхолнууд.

ФРАНЦИИН ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН БУРИДЭЛ

ПАРИЖ. ТАСС-ай корреспондент А. Красиков иигэжэ дамжуулна: Жорж Помпидугай шэнэ дүрбэдэхи кабинет урдыихиһаа гиимэ ехэ илгаатай бэшэ. Франциин шэнэ Национальна суглаанай һунгагдаһанай һуулээр байгуулагдаһан правительствын гэшүүдэй списогые шэнжэлхэдээ. түрүүшын иимэ тобшолол хэжэ болохо байна.

Гол гол министрнуудэй тушаалнуудта урдынь хутэлбэрилэгшэд үлөө. Энэ хадаа тусхайлбал гададын хэрэгүүдэй, экономикын болон финансын, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, мүн бусад зарим министрствэнүүдтэ хамаадана. Нютагай политическэ шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор, шэнэ правительство хадаа урдын кабинедэй гол политическэ хараа шэглэлые үргэлжэлүүлхэ гэжэ энэ ушар харуулна.

Уласхооронын оршонло өөрынгөө дүүргэхээр шэлэн абаһан үүргэнээ Франци арсаха хүсэлэнгүй гээд Парижай газетэнүүд нэгэн һаналтайгаар тэмдэглэнэ.

Шэнэ правительство 22 министртэй (урдынхиһаа 4-өөр олон), 7 статс-секретарьтай (урдынхиһаа 3-аар үсөөн). Тиихэдэ социальна хэрэгүүдэй талаар ажалаар хангагдалгын асуудалнуудые эрхилхэ статс-секретариин шэнэ тушаал байгуулагдаа. Орон дотор хүдэлмэригүйшүүлэй олон боложо байлгада засагаархид хамаагүй гоор хандана гэжэ һунгалтыи урда тээхи кампаниин үедэ зүүнай үзэл баримталдаг хүсэнүүд правительствые шүүмжэлһэн юм. Шэнэ статс-секретариин тушаал биш болгоһон ушар энэ шүүмжэлэлые хараада абаһан ябалгал болоно гээд Парижда тоолоно.

Правительствын урдын долоон гэшүүн шэнэ кабинедтэ ороогүй. Найман шэнэ министр болон статс-секретарь кабинедэй составта ороһон байна юм. Правительствын гэшүүд дунда зэргээр 52 наһатай (урдын кабинедтэ—49 наһатай байгаа).

Политическэ үзэл болюлоороо шэнэ правительствын бүхы гэшүүд урдыихидаал адли генерал де Голлиин тала баригшад болоно. Правительствын 29 гэшүүнэй 17-никинь ЮНР-ЮДТ гэжэ гол зонхилхы партиин түлөөлэгшэд болоно; 4-никинь партийнабэшэ гэжэ тоологдодог болобошье, тэдэнэрэй гала баригаг байна юм. (Премьер-министр Помпиду өөрөө, гаталадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Месмер болон культурын хэрэгүүдэй талаар үүрэнэй министр Мальро); 3 «бэеэ даанхай республиканец», эсэстэнь үлэгшэ табаниинь элдэб политическа партинууд болон бүлэглэлүүдтэ хамаатай байгаашье һаа, де Голлиин тала баридаг юм.

АЮУЛТАЙ АЛХАМ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). НАТО-гой «Ядерна түсэблэлгын бүлэгэй» хоёр удэрэй сесси эндэ болоод, апрелиин 7-до дүүрэнэн байна. Канадын, ФРГ-гай, Италиин, Голландиин, Турциин, Великобританиин, Холбоото Штадуудай оборонын министрнүүд сессиндэ хабаадаһан байна. НАТО-гой генеральна секретарь Брозио сесси дээрэ түрүүлэгшэлэн һуугаа.

Коммюнике соо заагдаһанай ёһоор, түсхайлбал НАТО-гой стратегическэ ядерна хүсэнүүд тухай США-гай оборонын министр Макнамарын элидхэлые, сэрэгэй бусад асуудалнуудые 7 ороной министрнүүд зүбшэн хэлсээ.

«Ядерна түсэблэлгын бүлэг», гэжэ шэлэн НАТО-гой сэрэгэй комитет «Атлантическа союз дотор ядерна түсэблэлгэ хэхэ хэрэгтэ сэхэ нүлөө үзүүлхэ» арга НАТО-гой ороной правительствануудта олгоно гээд министрнүүд—сессиндэ хабаадагшад тэмдэглээ. Ядерна асуудалнуудые хамтадаа зүбшэн хэлсэлгэ саашадаа үргэдхэгдэхэ байна. 7 ороной министрнүүд ажалаа эрхилхэ саашанхи программа хараалаа, 1967 оной сентябрь һарада Анкарада захиалуулзаха гэжэ хэлсээ.

«Ядерна түсэблэлгын бүлэгэй нэгэдэхи сессиин дүнгүүд тухай түгэсхэлэй коммюнике хадаа НАТО-гой шатаар, «Ядерна ороннуудай клубые» үргэдхэхэ замда аюултай алхам хэгдээ гэжэ харуулна. Ядерна стратеги түсэблэхэ, шэнэ шэнэ тухэлэй ядерна зэбсэг ухаалан зохёохо, хэрэглэхэ асуудалнуудые шидхэлгэдэ Баруун Германи, ядерна зэбсэгтэй болоогүй бусад хэдэн орон хабаадуулагдаха байна. Эгээл иимэһээ «Ядерна түсэблэлгын бүлэгэй» нэгэдэхи сессиин худэлмэрнин дүнгүүд ядерна зэбсэг тараахагүй тухай хэлсээ баталалгые бэрхэтэй болгохо гэжэ багсаахаар байна.

САГААН БАЙШАН СОО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ВАШИНГТОН. (ТАСС). НАТО-гой «Ядерна түсэблэлгын бүлэгэй» сесси эндэ боложо түүрээ. Тэрээндэ хабаадаһан оборонын министрнуудтай президент Джонсон Сагаан байшан соо уулзаа.

НАТО-гой талаар союзнигуудтаа «хүсэд мэдээнүүдые, ядерна түсэблалгэтэй холбоотой шэнжэлэгдэһэн материалнуудые» үгэхөөр США бэлэн байна гээ: Л. Джонсон тэдэндэ хандан үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Австрали Вьетнам руу сэрэгүүдые эльгээнэ

КАНБЕРРЭ. (ТАСС). Австралиин сэрэгүүд Урда Вьетнам эльгээгдэжэл байнаар. 500 солдадай һуулгагдаһан вертолёдуud, ашаанай машинаануud болон сэрэгэй хэрэгсэлнүүдэй ашагдаһан «Сидней» гэжэ сэрэгэй-транспортна судна Сайгон орохоёо апрелиин 8-да Сиднейһээ гараа.

Хабарай ургаса абахын тулада Бирмын полициуud дээрэ барайгарай рассада тариха худэлмэри дүүргэгдэжэ байнхай. Энэ худэлмэри хамтаараа дүүргэхын тулада таряашад һүүлэй жэлнүүдтэ нэгэдэдэг болонхой. Зураг дээрэ: барайгарай поли дээрэ эхэнэрнууд худэлжэ байна.

ТАСС-ай фотохроника.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • ХИЛЫН ГААНАҺАА • РАДИО

ТЭМСЭЖЭ БАИГАА ВЬЕТНАМДА ТУҺАЛАМЖА

ВЕНЭ. (ТАСС). Тэмсэжэ байгаа вьетнам арадта туһаламжа болгон эльгээхын тулада санитарна автомобиль худалдажа абаха зорилгоор Австриин сүлөөтэ залуушуулай союзай гэшүүд 95 мянга гаран шиллинг суглуулаа гээд «Фолькштимме» гэжэ газетэ анрелиин 8-да мэдээсэбэ.

Хоёрдохи санитарна машинэ худалдажа абахын тулада мүнгэ суглуулгые үргэлжэлүүлхэ, тараниие өөрынгөө съездын нэгэдэхэ үдэр—майн 27 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн шийдхэбэри союзай правлени баталаа абаа.

ВЬЕТНАМ АРАДЫЕ ДЭМЖЭНӨ

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). ДРВ-е бомбодолгые болюулха эрилтэ хэжэ США-гай правительствада хандаһан хандалгада 160 мянган даниихид гар табиба.

САЙГОНОЙ ЗАСАГААРХИД ЗАНАЛТА ХЭНЭ

ХАНОЙ. ТАСС-ай корреспондент Е. Кобелев иигэжэ дамжуулна:

Урда Вьетнамай хойто талын провинцинууд Сайгоной засаг түрын хиналтаһаа гаран алдажа байна гээд Сайгоной радио апрелиин 8-да мэдэрбэ. Сүлөөрэлгын армийн сэрэгүүдэй амжалтатайгаар добтолжо байһан Куангчи город орохоёо «премьер» Нгуен Као Ки туһамаршадай армийн командалагшатай, бусад хүнүүдтэй хамта нинэн гараа.

Тиигэбэшье Куангчи шадар шэрүүн шанга байлдаануud боложо байнаар. Городые добтолжо байһан сүлөөрэлгын армийн хэдэн батальонуудай урдаһаа Америкын далайн сэрэгэй пехото табигдаа. Тэрээнһээ гадна, Америкын командовани Гуэ болон Дананг шадар хэнээхэ зорилгоор хоёр дахин сэрэгэй ехэ ябуулганууdые хэһэн байна.

Мүнөө «аха захань» боложо Сайгондо үлэһэн «Урда Вьетнамай» президент Нгуен Ван Тхиеу ДРВ-е занаһан мэдүүлгэ хэһэн байна. Бүри һаяар Ханой бомбодогдохо гү, али Хойто Вьетнамай газар руу американо-сайгонско армийн хуурай газарай сэрэгүүд добтолон орохо гээд тэрэ мэдүүлээ. Урда Вьетнамай хойто талын районуудта шахардуу байдалай тохёолдоһонһоо уламжалан, США-һаа Сайгондо байдаг посольство Вашингтонтой саг үргэлжын телефонно холбоо байгууланхай гээд баруун оронуудай агентствэнүүд мэдээсэнэ.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

БАРУУН ЕВРОПОДО ХЭМФРИИН АЯНШАЛГА

США-гай вице-президент Хэмфриин хоёр неделиин турша соо Баруун Европын гүрэнүүдэй ниислэлнүүдтэ аяншалга урагшагүй байгаа гэжэ бүгдөөрэн мэдэрнэ. Зүгөөр аяншалгын урагшагүйдэһанэй шалтагаанние ойлгохо, баруун гүрэнүүдэй лагерьта хүсэнүүдэйнь нажа хубааралгын хойноһоо анхаралтайгаар хараха хэрэгтэй болоно.

Баруун Европодо аяншалха гэжэ урда тээнь хараалһан түсэбһөө президент Джонсоной арсаһанай һуулээр Хэмфри Атлантиин далайе гаталха баатай болоһон байна. Теэд һуулиын 14 һарын турша соо президент Номгон далайн райондо гурба дахин аяншалжа ошохо сэн олоһон байха юм. Мүнөө Латин Америкэ орохо гэжэ тухэржэ байнхай. Энэ хадаа НАТО тушаа. Европо тушаа США «һонирхохоёо болёо» гэһэн удхатай гү? Тиимэ удхатай ороидоошье бэшэ.

США-гай болон Баруун Европын хоорондохи харилсан мүнөө ямар шатада гараад байнаб гэхэдэ. «Вашингтон ивнинг стар» гэжэ газетын бэшэлэнэй ёһоор, «хуушанай союзууд доторхи байдал шахардуу шэнгэ боложо байнхай». «Вашингтоной хутэлбэрилхы үүргые мэдэрхээр европынхитой бэлэн байлгань һүүлэй жэлнүүдтэ эли бодоор доошолоо. ...Европо өөрынгөө шэлэн абаһан замаар дабшана» гэжэ шэнжэлэгшэ Липпман һаяхан бэшэһэн байна. НАТО-гой талаар сэрэгэй уялгануудые дүүргэхэһээ Франциин арсалга, «Атлантическа ядерна хүсэнүүдые» байгуулха проектын буруу һурэлгэ «шэнэ оршон байдалай» тогтоһоной жэшээ боложо шадаха байна.

Иимэ эрхэ байдалда Джонсон Европо өөрөө орохоһоо түбэгшөөгөөд, Хэмфриие тиишэ эльгээбэл дээрэтэхэ гэжэ тоолоһон байна. Тиихэдээ гадаадын политическэ бэшэ, харин дотоодын политическэ хараа бодолые тэрэ нилээд ехээр хутэлбэри болгоо. Хэмфриин аяншалга хадаа президентын һунгалтын США-да болохоёо байһанһаа уламжалан, демократическа партиин эб эмхиеэ алдахаар болоод байхада, Джонсоной—Хэмфриин бүлэгэй нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ зорилготой» гээд Франциин «Эхо» газетэ тон зүбөөр тэмдэглэһэн байха юм.

Хэмфриин аяншалгада Баруун Европын бүхы ниислэлнүүд сооһоо гансахан лэ Бонн ехээр һонирхоо гэхэдэ болоно. Энэнь гайхалтай бэшэ. Ядерна зэбсэгтэй болохые оролдожо байһан Баруун Германиин хутэлбэрилэгшэд энэ талаар Холбоото Штадуудай ямар хараа бодолтой байһые үшөө дахин шалгахые, Холбоото Штадуудта нүлөөлхые хүсэнэн байгаа бшуу. Зүгөөр вице-президент тон шухала асуудалнуудые шидхэдэг хүн бэшэ гэжэ тэдэнэр удангүй ойлгоо. Болзорыень Джонсоной зүбшөөгөө һаань, июль һарада канцлер Кизингерэй Вашингтон аяншалгаһаа үрэ гаража болохо гэжэ Бонн ехээр найдана.

Баруун Европын гүрэнүүдэй зонхилогшодой ямар һанамжатай байһые мэдэжэ абахын лэ тулада Хэмфри энэ аяншалга хэһэн байна бшуу. Өөрынгөө аяншалгын дүнгүүд тухай вице-президент президентдэ, конгресстэ лаб элидхэхэл байха. Энэ элидхэл соо хэгдэхэ байһан бүхы тобшололнууд тухай таамаглан хэлээд лахамнайб. Иматтал нэгэ пункт тухай тогтоё. Хэрбээ Вьетнамда Америкын хэжэ байһан эзэрхэг туримхэй ябуулгые Баруун Европын правительстванудай, арадуудай үмэнэ сагааруулхые Хэмфри оролдоо хадаа (хариин хэблэлэй бэшэһэнһээ хаража үзэхэдэ вице-президент иимэ зорилго урдаа табиһан байна). Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг политикаһаа уламжалан зэбүүрхэл, дураа гуталга болоно гэжэ тэрэ сэхэ руунь мэдэрхэ ёһотой байгаал даа. Хэмфриин ябаһан лэ газарта демонстрацинууд боложо, Америкын зэрлиг муухай бомбодолгые буруушаадаг, хэлсээ хэжэ Вьетнамдахи дайн байлдаае болюулха эрилтэ хэдэг байгаа бшуу. Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг политикые сагааруулха гэжэ Англиин парламентда Хэмфриин

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Наши телефоны: редактор — 41-18, зам. редактора — 34-30, ответ. секретарь — 27-37, отделы: промышленного производства — 48-89 и 33-61, сельскохозяйственного производства — 27-50, 46-16 и 60-21, партийной жизни — 40-49, идеологический и советского строительства и быта — 34-93, 24-74, информации — 34-05, рабселькоров и писем — 38-30 и 25-41.

г. Улан-Удэ, ул. Коммунистическая, 20. Издательство, бухгалтерия и отдел объявлений — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-00589. Зак. № 110.